Gyvenimas

ISSN 1648-0392

Laikraštis Prienų rajono ir Birštono krašto žmonėms

Nacionalinės rajonų ir miestų laikraščių leidėjų asociacijos narys

Nr. 27 (10280) * 2020 m. balandžio 8 d., trečiadienis

Kaina – 0,45 Eur

Laba diena

Šiandien – mėnulio pilnatis. Saulė teka 6 val. 37 min., leidžiasi 20 val. 6 min. Dienos ilgumas 13 val. 29 min.

Vardadieniai: šiandien – Alma, Almas, Giras, Girtautas, Girvainas, Giržadas, Giržadė, Valteris, rytoj – Dalė, Dalia, Dalija,Dalius, Maja, Milnoras, Milotas, Miltara, Miltaras, Valtrūda, penktadienį – Agna, Agnius, Hilda, Ilda, Mintautas, Mintautė, Palė, Polė, Polina.

Premjero Sauliaus Skvernelio kreipimasis į Lietuvos senjorus 2 p.

Gyvenimas – šeimai apie sveikatą 3-4 p.

Dvejonių ir lėto veikimo kaina gali būti negrįžtama 5 p.

Vieni verslininkai įžvelgia naujas galimybes, kiti – priversti laukti 5-7 p.

Istorija apie gyvenimus šalia bažnyčios (I) 6-8 p.

Ar ateityje muziejus netaps muziejine vertybe?

Sveikiname Anastaziją Gražiną Jaruševičienę!

Balandžio 4-ąją garbingos sukakties proga Vėžionių bendruomenės pirmininkė visų bendruomenės narių vardu pasveikino Vėžionių kaimo gyventoją Anastaziją Gražiną JARUŠEVIČIENĘ, balandžio 1-ąją atšventusią 90 metų jubiliejų.

A.G. Jaruševičienė gimė Venciūnų kaime, Alytaus rajone, Jurgio ir Marijonos Balsiukevičių šeimoje. Šeimoje augo keturi vaikai: Jonas, Gražina, Petras ir Vincas. Antrojo pasaulinio karo pradžioje tėvelį nušovė. Gražinai ir broliams teko nelengva gyvenimo dalia. Reikėjo padėti mamai, o taip pat ir mažuosius brolius prižiūrėti. Dirbo visus ūkio darbus: arė, šienavo, prižiūrėjo ūkį ir gyvulius. Kiek paaugusi tarnavo pas vietinės mokyklos direktorių. Pati didelių mokslų nebaigė, viso labo tris klases. Daugiau mokytis mama neleido, nes reikėjo dirbti ir mamai padėti. Pokario gyvenimas buvo sunkus. Jau suaugusi dirbo ligoninėje valytoja. Dažnai lankydavosi Vėžionyse, nes ten kolūkio pirmininku dirbo vyriausias brolis Jonas.

Vėžionyse susipažino ir su būsimu vyru Pranu Jaruševičiumi. 1953 m. spalio mėnesį susituokė. Su vyru gyveno Vėžionyse. Susilaukė 3 vaikų: Birutės, Jono ir Kęsto. Gyvendama Vėžionyse dirbo kolūkyje. Šiaip gyvenime labai norėjo būti siuvėja, tačiau taip gyvenimas susiklostė, kad ja netapo, bet siūti pramoko, dar ir dabar kartais prisėda prie siuvimo mašinos.

Sunkus metas Gražinai buvo ir 2004 m., kai tais pačiais metais staiga mirė vyras ir po sunkios ligos vidurinysis sūnus Jonas. Vyrui mirus, į namus grįžo gyventi dukra Birutė su šeima. Taip kartu ir gyvena.

Dabar Gražina gyvena, kaip pati sako, neblogai, nors sveikata nėra labai gera ir atmintis jau šlubuoja, bet būna ir gerų dienų, kai aplanko sūnus, septyni anūkai ir šeši proanūkiai.

Dar kartą visa Vėžionių bendruomenė gerbiamai Anastazijai Gražinai Jaruševičienei nuoširdžiai linki ilgų gyvenimo metų ir sveikatos.

Irma Kereišienė
Vėžionių bendruomenės „Topolis“ pirmininkė

„Sveikatos, ramybės ir paguodos širdžiai...“

Įžengėme į Didžiąją savaitę. Šiemet šis laikas – kitoks: žmonės sunerimę ir sutrikę dėl viruso grėsmės. Bet Šv. Velykų vis tiek laukiame. Apie tai, kokią žinią mums neša ši, viena iš prasmingiausių metų švenčių ir kaip jas išgyvensime šiemet, kalbamės su Kaišiadorių vyskupijos generaliniu vikaru, Jiezno šv. arkangelo Mykolo ir Jono Krikštytojo parapijos klebonu, kunigu Rolandu BIČKAUSKU.

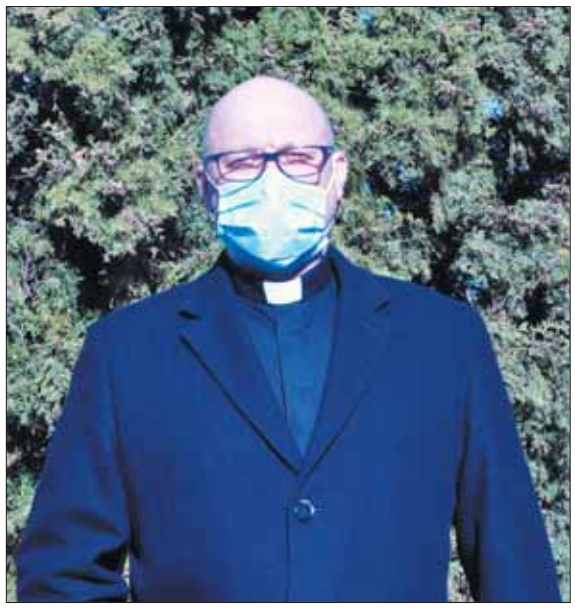

– Šv. Velykos – tai vilties ir prisikėlimo šventė, liudijanti, ypač šių dienų kontekste, kad aukščiau visų pasaulio įvykių, nelaimių, negandų ir net mirties stovi Viešpats. Būtent tai, kad Dievas yra stipriau ir už mirtį, ligą, baimę, kad jam nėra negalimų dalykų. Tai patvirtina jo prisikėlimas.

Ten, kur Dievas, ten gyvybė, gyvenimas. Vadinasi, būk su Viešpačiu ir būsi saugus.

Ir jeigu kai kurie žmonės Velykas gretina tik su gamtos atgimimu, tai šiemet matome, jog gamta yra bejėgė, kad Šv. Velykų šventės prasmė – vilties teikiantis prisikėlimas.

– Pagal bažnyčios tradiciją Gavėnia skirta susikaupimui, atgailai. Karantinas privertė ieškoti naujų būdų dvasiniam atsinaujinimui išgyventi, prisiimti daugiau atsakomybės pačiam.

– Nors Gavėnia pastoviai mus ragina pristabdyti bėgimą, mes retai tam randame laiko. Tad šiemet pandemija Gavėnios metu mus tiesiog dirbtinai sustabdė. Sustabdė tam, kad susimąstytume, susivoktume, kad esame pažeidžiami ir trapūs. Naujai atrastume santyki su Dievu ir pačiu savimi. Prisiimtume didesnę atsakomybę už save ir kitus, nes, kaip sako popiežius Pranciškus, mes visi esame vienoje valtyje. Juk pasaulį užgriuvusi nelaimė vienodai parklupdo vargšus ir turtingus.

Nesiimu aiškinti koronaviruso atsiradimo priežasties, tačiau leisiu sau pafilosofuoti. Žmonija ilgus metus išnaudoja ir teršia gamtą. Vis garsiau pasigirsta jos aimanos. Ar ne laikas suklusti? Daugelis žmonių vienas į kitą žiūri kaip į daiktą, į prekę. Net santykiuose – perka, parduoda, išnaudoja. Arba žmonija vis daugiau rodo pretenzijos užimti Dievo vietą. Pavyzdžiui, su kokia didybe septynių galingiausių valstybių lyderiai priiminėja sprendimus, nulemsiančius pasaulio ateitį. Šis virusas apnuogino tikrovę – jie irgi žmonės ir jie bejėgiai. Tad turim suprasti, kaip viskas trapu ir kaip svarbu atsigręžti į tikrąsias vertybes, į Dievą. Ne tik lyderiai, bet kiekvienas iš mūsų, tai visų atsakomybė.

– O kaip Jūs asmeniškai išgyvenate karantino laiką?

– Ir aš priverstas sustoti, susimąstyti. Labiausiai jaudina iškilusi dviprasmybė dėl uždarytų bažnyčių. Istorijoje žinome daug pavyzdžių, kai, ištikus tragedijoms, katastrofoms, kitoms didelėms nelaimėms, bažnyčia visada telkdavo žmones, kviesdavo juos bendrai maldai, o dabar jos užsidaro. Bet, kita vertus, kai pagalvoji apie tai, kad taip pirmiausia saugomi kiti, – supranti, kad natūralu, jog ir bažnyčia prisitaiko prie galiojančių rekomendacijų. Nors ir su labai skaudama širdimi tenka tai priimti.

(Nukelta į 2 p.)

Saviizoliacija Jiezno paramos šeimai centre – ne formalumas

Jiezno paramos šeimai centro patalpas vienas po kito palieka mūsų rajono gyventojai, jau atbuvę 14 dienų saviizoliacijoje. Balandžio 6 d. duomenimis, centre gyvena 17 asmenų, iki šiol nė vienam iš jų karščiavimo ar kiti koronaviruso simptomai nepasireiškė. Privalomo karantino laikotarpį namuose leidžia registruoti 43 asmenys.

Jiezno paramos šeimai centro direktorė **Jūratė Žukauskienė** teigė iš centro patalpose gyvenančių asmenų nesulaukusi jokių priekaištų ar skundų dėl gyvenimo sąlygų ar aprūpinimo. Darbuotojams jie taip pat nekelia jokių rūpesčių. Direktorės teigimu, visi asmenys (išskyrus du) gyvena atskiruose kambariuose, naudojasi atskirais tualetais, šeimos jiems

(Nukelta į 2 p.)

Kaime – pavasario darbymetis

Šis pavasaris ūkininkams, tapęs savotišku egzaminu ne tik dėl karantino, bet ir dėl greitai besikeičiančių klimato sąlygų, parodė, kad žemdirbiai sugeba prisitaikyti prie visų sąlygų.

Kadangi tikros žiemos nebuvo, pavasario darbymetis kaime prasidėjo labai anksti. Pasak ūkininkų, darbų atidėti negalima. Svarbūs ir pasėlių priežiūros darbai, ir dirvos bei sėklų ruošimas sėjai.

Sėja taip pat jau vyksta. Kai kurie mūsų krašto ūkininkai, dar praėjusios savaitės pabaigoje pradėję sėją, Velykoms jau žada ją ir baigti. Mat daugumoje ūkių didžiausius plotus užima žieminių rapsų, kviečių, kvietrugių ir kitų javų plotai, dabar prašyte besiprašantys nupurškiami mikro trąšomis.

Taigi kaime darbas darbą veja...

Prienų rajono savivaldybės informacija

PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS POSĖDŽIO, KURIS VYKS NUOTOLINIU BŪDU ELEKTRONINĖMIS RYŠIŲ PRIEMONĖMIS, DARBOTVARKĖ

2020 m. balandžio 9 d. 10 val.

1. Dėl Prienų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2019 metų veiklos ataskaitos
2. Dėl pritarimo Prienų rajono Jiezno paramos šeimai centro 2019 metų veiklos ataskaitai
3. Dėl pritarimo Prienų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centro 2019 metų veiklos ataskaitai
4. Dėl pritarimo Prienų globos namų 2019 metų veiklos ataskaitai
5. Dėl Prienų rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gegužės 26 d. sprendimo Nr. T3-124 „Dėl Prienų rajono savivaldybės mokyklų tinklo pertvarkos 2016–2020 m. bendrojo plano patvirtinimo“ pakeitimo
6. Dėl sutikimo reorganizuoti Prienų r. Naujosios Ūtos pagrindinę mokyklą
7. Dėl klasių, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupių skaičiaus Prienų rajono savivaldybės mokyklose 2020–2021 mokslo metais patvirtinimo
8. Dėl sprendimų priėmimo perkant nekilnojamuosius daiktus Prienų rajono savivaldybės vardu
9. Dėl Prienų rajono savivaldybės ilgalaikio materialiojo turto nuomos ir panaudos sutarčių nutraukimo
10. Dėl nekilnojamojo turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise
11. Dėl padidėjusios turto vertės perdavimo Prienų lopšeliui-darželiui „Saulutė“ ir Prienų meno mokyklai
12. Dėl ilgalaikio materialiojo turto perdavimo VšĮ Veiverių pirminės sveikatos priežiūros centrui
13. Dėl Prienų rajono savivaldybės nekilnojamojo turto perdavimo valdyti ir naudoti panaudos teise
14. Dėl nekilnojamojo turto nuomos viešo konkurso būdu
15. Dėl Prienų rajono savivaldybės nekilnojamojo turto nurašymo
16. Dėl patalpų tikslinės naudojimo paskirties pakeitimo
17. Dėl Prienų rajono savivaldybės tarybos 2016 m. kovo 31 d. sprendimo Nr. T3-54 „Dėl Prienų rajono savivaldybės ilgalaikio materialiojo turto panaudos“ pripažinimo netekusiu galios
18. Dėl Prienų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. rugpjūčio 31 d. sprendimo Nr. T3-230 „Dėl Prienų rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo
19. Dėl Prienų rajono savivaldybės tarybos 2020 m. vasario 27 d. sprendimo Nr. T3-48 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių perdavimo Prienų rajono savivaldybės pirminės sveikatos priežiūros centrams“ pakeitimo
20. Dėl Prienų rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gruodžio 22 d. sprendimo Nr. T3-267 „Dėl Prienų rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo
21. Dėl Prienų rajono savivaldybės biudžetinių ir viešųjų įstaigų mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, gydytojų ir slaugytojų, kultūros ir meno, socialinių darbuotojų važiavimo (kelionės) į darbą ir atgal išlaidų kompensavimo bei šių išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo
22. Dėl M. A. apgyvendinimo ir išlaikymo Prienų rajono Jiezno paramos šeimai centre pratęsimo
23. Dėl Prienų rajono savivaldybės melioracijos griovių remonto trejų metų prioritetinio sąrašo patvirtinimo
24. Dėl gatvių geografinių charakteristikų pakeitimo
25. Dėl laisvos valstybinės žemės sklypo pripažinimo būtinu visuomenės poreikiams ir jo įtraukimo į neprivatizuotinų sklypų sąrašą
26. Dėl prašymo perduoti valstybinės miškų ūkio paskirties žemės sklypus valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise Prienų rajono savivaldybei

Tarybos sprendimų projektai skelbiami Savivaldybės interneto svetainėje *www.prienai.lt*, skyriuje „Tarybos posėdžių darbotvarkės“.

Saviizoliacija Jiezno paramos šeimai centre – ne formalumas

(Atkelta iš 1 p.)

parūpinusios televizorius ar kompiuterius, todėl gyventojai nėra atskirti nuo pasaulio, gauna naujausias žinias, žiūri filmus, bendrauja su artimaisiais.

Iš vietos maitinimo įmonės jiems atvežami karšti pietūs, pusryčiams ir vakarienei – maisto daviniai. Perduodamos ir artimųjų suruoštos lauktuvės, tiesa, apie alkoholį negali būti nė kalbos, nes darbuotojai tikrina, kad tokios „vaišės“ gyventojų nepasiektų.

J.Žukauskienė patikina, jog gyventojai neturi galimybių išeiti į miestelį, juolab vaikščioti po parduotuves. Jeigu kažkas yra tuo įsitikinęs – klysta. Asmenys gyvena antrame ir trečiame pastato aukštuose, kurių durys yra rakinamos, uždara ir kiemo teritorija, bendravimas su jais vyksta, išklausomi pageidavimai telefonu. Maisto perdavimas, parūkymai tam skirtoje vietoje yra organizuojami taip, kad žmonės vieni su kitais nesusitiktų. Taigi saugios sąlygos užtikrintos, ir, anot pašnekovės, tik nuo pačių asmenų sąmoningumo priklauso, ar jie saugo save ir kitus.

Pirmieji gyventojai į centrą atvyko nepatikrinti dėl koronaviruso, atbuvus paskirtą karantino laiką jiems ligos simptomai nepasireiškė. Tiems gyventojams, kurie, pasikeitus priverstinio apgyvendinimo reikalavimams, išvyko izoliuotis namuose, buvo paimti ėminiai, gauti neigiami atsakymai. Atvykusieji vėliau buvo patikrinti dar oro uostuose ar išlipę iš kelto.

„Laikinieji centro gyventojai kasdien matuojasi temperatūrą, jeigu kuris nors pradėtų kosėti, apie tai darbuotojus tuoj pat informuotų už sienos gyvenantys jų kaimynai,“ – pastebi J.Žukauskienė.

Dalė Lazauskienė

„Sveikatos, ramybės ir paguodos širdžiai...“

(Atkelta iš 1 p.)

Man asmeniškai atrodo, kad kai kuriais atvejais tas ribojimas yra per griežtas. Kad ir su mirusiųjų išlydėjimu Anapilin. Rekomenduojama kunigui Mišias aukoti vienam, o apeigas atlikti tik kapinėse prie duobės. Aš leidžiu Mišiose dalyvauti keliems artimiausiems velionio artimiesiems, žinoma, laikantis visų apsaugos priemonių. Taip pat einu išlydėti mirusiojo iš šarvojimo salės. Toks mano asmeninis apsisprendimas.

– Velykos bus kitokios, nes karantino metu tikintieji negalės dalyvauti Velykų iškilmėje, kaip išgyventi Velykų slėpinį?

– Taip, kitokios. Pasigendantiems Šv. Mišių bažnyčiose tegaliu priminti, kad bažnyčia yra vieša erdvė, todėl gerbdami valstybės bei Vatikano rekomendacijas nekviečiame žmonių bendrai maldai. Menka drąsa būtų rizikuoti. Juo labiau, kad prašyti Dievo pagalbos galime ir kitomis formomis, tegul ir neįprastomis. Tad pirmas patarimas – pasigilinti į Velykų esmę. Taip jau yra, kai prisiriši prie tradicijų ir jas nuolat kartoji, atsiranda pavojus išleisti iš akių esmę. Tas seniai jau pastebima, pavyzdžiui, dažnam Velykos asocijuojasi su margučiu, bet ne Kristaus prisikėlimu. Tad gera proga apmąstyti paskutines Viešpaties Jėzaus žemiškojo gyvenimo dienas – jo kančią, mirtį ir prisikėlimą.

Antra – dalyvauti Velykų Tridienio pamaldose naudojantis komunikacijos priemonėmis: interneto, televizijos ar radijo pagalba. Galiu priminti, kad Didžiojo ketvirtadienio – Paskutinės Vakarienės Šv. Mišios bus transliuojamos iš Vilniaus Arkikatedros: 18 val.; Didžiojo Penktadienio – Kristaus Kančios pamaldos iš Vilniaus Arkikatedros: 18 val.; Kryžiaus Kelias iš Vatikano 22 val. Velyknakčio vigilija iš Vilniaus Arkikatedros 21 val.; Velykų ryto Šv. Mišios iš Vatikano ir Popiežiaus palaiminimas „Urbi et Orbi“ – 12 val. Taip pat galima jungtis ir prie kai kurių parapijų transliuojamų mišių *Facebook*. Reikia tik pasidomėti.

Tik prašymas. Prieš sėdant prie televizijos ekranų, pasistengti viską pašalinti iš artimos aplinkos, kas galėtų atitraukti dėmesį pamaldų metu (mobiliuosius telefonus), ir nieko nepalikti virtuvėje ant ugnies. Nurimti, susikaupti ir nuoširdžiai, kaip bažnyčioje, jungtis į bendrą maldą. Tokia šių dienų realija, bet ji jokiu būdu nemažina vilties tikėti Prisikėlimo stebuklu ir išgijimo stebuklu.

– Ko palinkėtumėte Jiezno krašto žmonėms ir visiems „Gyvenimo“ laikraščio skaitytojams šiuo neįprastu laiku ir sutinkant Šv. Velykų šventę?

– Tai, ko šiandien labiausiai reikia – sveikatos kūnams, ramybės ir paguodos širdims. Tegul šių metų Velykos bus ženklas, kad turime keistis, nusiimti populiarumo kaukes, rodyti daugiau žmogiškumo vieni kitiems, atsakomybės, neprarasti vilties ir pasitikėjimo Dievu, nes Kristus tikrai prisikėlė.

– Ačiū už pokalbį. Šviesaus Velykų ryto.

Kalbėjosi Ramutė Šimukauskaitė

Premjero Sauliaus Skvernelio kreipimasis į Lietuvos senjorus

Mieli Lietuvos senjorai,

rūpindamasis dėl jūsų saugumo, noriu jums pristatyti Vyriausybės veiksmus.

Koronavirusas COVID-19 visame pasaulyje pirmiausia renkasi vyresnio amžiaus aukas. Lietuvoje taip pat matome, kad senjorų procentas tarp užsikrėtusiųjų yra didžiausias. Virusu pirmadienį jau buvo užsikrėtę 800 su viršum žmonių. Netekę buvome 14 garbaus amžiaus piliečių. Jie visi sirgo lėtinėmis ligomis.

Dedame visas pastangas, kad Jus apsaugotume. Tačiau, norėdami išvengti liūdno Italijos, Ispanijos ir kitų šalių likimo, valstybėje turime atlikti dvi svarbias užduotis.

Pirmiausia privalome užtikrinti visišką mūsų sveikatos apsaugos sistemos pasirengimą. Tai – Vyriausybės pareiga, kurią vykdome dieną ir naktį. Ranka rankon šio tikslo siekiame su atsakingu Lietuvos verslu ir visuomenės iniciatyvomis. Pastarąją savaitę mūsų oro uostuose kasdien leidžiasi lėktuvai, atgabendami tūkstančius apsaugos priemonių ir reagentų koronaviruso testams atlikti. Pagal skubų planą apsirūpiname plaučių ventiliavimo įranga ir deguonimi. Nesunkiems ligoniams hospitalizuoti ir gydyti ruošiame sanatorijas ir reabilitacijos ligonines, kad tuos pacientus, kuriems reikės rimtos pagalbos, galėtume gydyti svarbiausiose šalies ligoninėse.

Antra svarbi užduotis – iki minimumo apriboti žmonių kontaktus, kad sumažėtų galimybė užsikrėsti klastinguoju virusu. Tai – ir Jūsų pareiga. Jūs kasdien girdite raginimus neiti iš namų, užsidėti kaukes, užsirišti ant veido šalikus ar skareles ir nesusitikti su vaikais ar anūkais. Šis rimtas perspėjimas yra pagrįstas mokslininkų rekomendacijomis. Karantiną, kaip veiksmingiausią kovos su COVID-19 priemonę, taiko daugelis pasaulio šalių.

Todėl nuoširdžiai prašau: neikite iš namų. Net ir šilčiausiomis pavasario dienomis nevaikštinėkite po skverus ar parkus. Maisto, vaistų ir kitų būtiniausių produktų Jums gali palikti prie durų artimieji, savivaldybės darbuotojai ar savanoriai. Pilietiška iniciatyva įkurtas Nacionalinis savanorių pagalbos koordinavimo centras „Stiprūs kartu“ pasirengęs suteikti neatidėliotiną pagalbą. Skambinkite 1827 ir išsakykite savo poreikius.

Noriu nuraminti Jus dėl pensijų. Neklausykite gandų. Atsakingai pareiškiu, kad pensijos nemažės ir bus mokamos laiku.

Siekiame, kad pinigai Jus pasiektų saugiausiu būdu. Jeigu įmanoma, pasirūpinkite, kad pensiją gautumėte ir mokesčius sumokėtumėte per elektroninę bankininkystę. SODROS specialistai yra pasirengę patarti Jums, kaip tai padaryti. Skambinkite 1883.

Vyriausybė priėmė nemažai sprendimų, kurie sudarytų Jums sąlygas likti namuose ir nevykti į įvairias įstaigas:

- Jeigu Jums būtina kur nors nuvykti automobiliu, galite važiuoti nepasikeitę žieminių padangų. Už tai nebus baudžiama.
- Jeigu baigėsi Jūsų vairuotojo pažymėjimo galiojimas, jo nebūtina pratęsti karantino metu. Policija nebaus, jeigu vairuosite su negaliojančiu vairuotojo pažymėjimu.
- Jeigu privalote prasitęsti paso ar asmens tapatybės kortelės galiojimą, naują dokumentą už Jus gali atsiimti jaunesni giminaičiai. Tam nereikia įgaliojimo.
- Sudarėme galimybę atidėti arba dalimis išdėstyti įmokų už sunaudotą elektrą ir gamtines dujas mokėjimą UAB „Ignitis“ tiems, kas patirs finansinių sunkumų.
- Rekomendavome savivaldybėms sudaryti galimybę atidėti arba dalimis išdėstyti komunalinių įmokų ir įmokų už šilumos energiją mokėjimą.

Baigdamas noriu pakalbėti apie svarbiausią dalyką – Jūsų sveikatą. Jeigu pakiltų temperatūra, prasidėtų sloga, kosulys ir gerklės perštėjimas, skambinkite 1808 ir prašykite galimybės išsitirti dėl koronaviruso. Jeigu Jums daugiau nei 65-eri arba sergate lėtinėmis ligomis, taip pat galite skambinti 112. Greitoji medicinos pagalba nuveš Jus į vieną iš pagrindinių šalies ligoninių.

Dar kartą prašau: išgyvenkime šį karantiną namie, o ne ligoninės reanimacijos palatoje. Dėkoju už Jūsų supratimą ir linkiu Jums kuo stipresnės sveikatos bei kuo giedresnės nuotaikos.

Nusikaltimai • Nelaimės

Paketėlis su medžiagomis

Balandžio 3 d. prieniškė, gim. 1983 m., pateikė plastikinį paketėlį galimai su narkotinėmis medžiagomis ir teigė, kad minėtą paketėlį atėmė iš savo sūnaus, gim. 2006 m. Dėl rastų ir išimtų galimai narkotinių medžiagų pradėtas ikiteisminis tyrimas pagal LR BK 259 str.1 d.

Vagystė

Balandžio 5 d. apie 7 val. Prienų r., Verbyliškių k., iš aikštelėje stovėjusio įmonės vilkiko „VOLVO FH“ rakinamo kuro bako pavogta 250 litrų dyzelino. Nuostolis – 230 eurų.

Smurtas

Balandžio 5 d. apie 19 val. Prienuose, Laisvės a., konflikto metu moteris (g. 1952 m.) smurtavo prieš savo dukrą (g. 1974 m.). Įvykio aplinkybes aiškinasi policija.

Parengta pagal Alytaus apskrities VPK pirminę informaciją

PR

„Regitra“ atnaujina transporto priemonių registracijos paslaugų teikimą pagal išankstinę registraciją

Nuo pirmadienio, balandžio 6 d., „Regitra“ atnaujina klientų aptarnavimą padaliniuose pagal išankstinę registraciją tiems, kuriems reikalingos transporto priemonių registracijos paslaugos. Jos bus teikiamos nuo pirmadienio iki penktadienio 32 įmonės padaliniuose, esančiuose visoje Lietuvoje.

Daugiau: *www.gyvenimas.info*

Gyvenimas – šeimai apie sveikatą

Parengė Romualda Bartulienė

Teks atrasti daug naujų dalykų...

Šiandien mūsų gyvenimas labai pasikeitė, toliau keičiasi ir nežinia, kaip bus ateityje, nes tokios patirties dar neturėjome. Kaip pavyks prisitaikyti? Esam skirtingi amžiumi, savo veikla, įpročiais, sveikatos problemomis, skirtingas ir mūsų artimųjų ratas, galų gale atsakomybės dydis. Ir tai – dar ne viskas. Dar daug galima būtų vardinti skirtybių, tačiau visi esame žmonės, veikiami to paties grėsmingo viruso ir turime šioje kovoje išlikti nugalėtojais. Ar turime pasirinkimą? Ne. Vadinasi, turime rūpintis savo sveikata. Turime suprasti, kaip elgtis, kad nesusirgtume patys ir tuo pačiu išsaugotume kitus, psichologiškai ištvertume izoliaciją ir neiškristume iš gyvenimo. Normalu, kad šiandien mūsų nuotaikos ir būsenos (liūdesys, nuovargis, susierzinimas) šioje situacijoje gali labai svyruoti, tačiau turime suvokti tai, kad tik mes patys galime išeiti iš slogios būsenos, užsiimti tuo, kas mus nuramina. Visi nežinome ir gal net nemokame, kaip dabar elgtis, tad reikia ieškoti naujų būdų, kaip organizuoti savo kasdienį gyvenimą.

Sakoma, kad gyvenime visada yra pusiausvyra. Liaudies išmintis byloja, kad nėra to blogo, kas neišeitų į gerą. Prisiminkime, kiek dažnai priekaištavome sau, kad neturime laiko savo brangiausiems žmonėms, štai dabar turime jo su kaupu – pabūti, paskambinti telefonu, pasikalbėti su vaikais, skirti vienas kitam dėmesį. Kai kam tai gali būti nepakeliamai sunku, jie tiesiog jau nebemoka, o gal ir užmiršo, kaip tai daryti. Viskas gerai, mes kiekvienas galime to išmokti, prisiminti, svarbu norėti ir stengtis. Tačiau turime neužmiršti, kad ir mažam, ir vyresniam kartais reikia savo erdvės, tylos, pagarbos, supratimo. Ir čia mes galime tapti labai išradingi, kūrybiški ieškodami kelių viską suderinti, kad visiems kartu būtų gera, lengva išbūti karantino laiką.

Labai verta prisiminti savo vaikystės neįgyvendintas svajones, pomėgius, norus kažką išmokti, padaryti, sukurti, pradėti iš naujo, pvz., sportuoti, groti, pajusti skaitymo malonumą. Anksčiau dažnas pasiteisindavom – nėra laiko. Dabar laiko yra...

Tik trys karantino savaitės praėjo, o jau girdime daug užkrečiančių atradimų istorijų. Viena šeima netikėtai prisiminė savo vaikystėje užmirštas muzikos mokyklos natas ir pradėjo muzikuoti, kiti ėmėsi mokytis groti muzikos instrumentu nuo pat pradžių, dar kiti pradėjo intensyviai sportuoti ir net gyvendami skirtingose šalyse virtualiai lenktyniauti, kiek kilometrų nubėgo ar nuėjo. Galima juk pradėti ir užsienio kalbas mokytis, ir dainas kurti, ir tapyti, megzti, rašyti.

Dabar bendravimui atsirado daugiau laiko, o naujų išvystytų ryšio technologijų pagalba mes galime kalbėtis, pasimatyti ir virtualiai „susitikti“ su savo senais draugais, kaimynais, giminėmis. O kiek internete, per radiją ir televiziją paskaitų, laidų, patarimų aktualiomis sveikatos temomis, kurios mums padeda emociškai gerai jaustis, susitvarkyti su šia situacija. Mums tik reikia pasirinkti: arba nuo ryto iki vakaro gyvenam su gąsdinančiomis žiniomis, arba tik kartą per dieną susipažįstam su naujausia oficialia informacija ir toliau gyvenam savo įdomų bei spalvingą gyvenimą.

Dabar mes turime daug laiko pasirūpinti ir pagelbėti tiems, kurie jau nebegali sau padėti. Karantino metu mūsų tinkamas elgesys gali labai padėti labiausiai pažeidžiamiems mūsų visuomenės nariams. Tinkamai elgdamiesi akistatoje su virusu, mes tikrai nesusirgsime ir neužimsime vietų, kurių ateityje tikrai trūks ligoninėse. Šiandien labai reikalinga savanorystė. Mes galime išsakyti daug gerų žodžių draugui, kaimynui, tiesiog pažįstamam žmogui ir taip padėti ištverti galbūt vienatvę, stresą ar tiesiog pakelti nuotaiką. Mes esame reikalingi vieni kitiems, todėl ir gyvename drauge. Saugokime mūsų bendrystę.

Ar ne smalsu, kaip gyvenimas keisis po karantino? Jis tikrai bus kitoks, todėl ir būkime aktyviais savo gyvenimo pertvarkos dalyviais. Gal net verta mintis nukreipti visai netikėta kryptimi, pvz., pagalvoti apie naujo mažo versliuko kūrimą, o gal paprasčiausiai išmokti amato, kuris bus reikalingas naujam gyvenimui, tam kitam, kuris bus po viruso. Gyvenimas labai sparčiai kinta, juk nenorime tapti nereikalingiems ar išlaikytiniams? Turime pasikeisti, tapti protingesniems, kad išliktume. Dabar turime tam laiko. Pagalvokime ir imkimės veiklos iš peties. Tiek daug dovanoto laiko dar niekada neturėjome. Vertinkime tai ir pradėkime gyventi „iš naujo“.

Romualda Bartulienė

Apkabinimai

Kaip gerai, kad pasaulyje yra tokie seneliai, močiutės, senoliai, diedukai. Tie išmintingieji... lėtumą, o ne greitį, apkabinimą, o ne intelektualų disputą, gėles, bites, o ne mašinas ir blizgučius puoselėjantys žmonės. Jie leidžia pajusti, kad Tau priklauso visas pasaulio laikas ir visa pasaulio meilė. Saugokime juos.

Šeimos židinys – tai ne marmurinis ugniakuras ir tai ne kokia žvakelė virtuvėje. Tai vienas kito palaikymas, gilūs pokalbiai ir malonus stebinimas nuolat.

Kodėl **žaisti su vaikais** gali būti sunku? ... Suaugusiam žaidimas yra tai, kas teikia džiaugsmą, atsipalaidavimą abiems ir visiems žaidėjams. O vaikams – tai dar ir mokymosi veikla. Jie mokosi kartodami ir kartodami, o mums pritrūksta kantrybės... Ir vaikai tai jaučia. Jei jums irgi kartais sunku žaisti su savo mylimiausiais vaikais, nesigraužkite. Tai normalu. Darykite tik tai ir tiek, kiek patiems smagu. Svarbu būti kartu, kai nekenčia nė viena pusė. Būtent to juk ir norime išmokti ir išmokyti.

Tik laimingi skatina kitų laimę. Tik gebantys būti laimingi mokytojai gali įkvėpti ir vaikus būti laimingiems. Visos kitos aplinkybės – tik papildymas. Nes tik laimingi gali iš tiesų atvirai su vaikais kalbėtis, įsiklausyti arba tylėti kartu. Tad paskui tokius mokytojus norisi eiti...

Pabūti ramiai vienam su savimi, kai norisi pažvelgti į savo sielą, prasmę, laikinumą, darbo planus. Prancūzų matematikas, filosofas B. Pascalis yra pasakęs: „Visos žmonijos problemos kyla iš to, kad žmogus nesugeba būti ramiai vienas“ (su savim).

„Būk savimi, visos kitos galimybės užimtos“, – sako Oskaras Wildas. Kartais net visai neblogai taip.

Šaltinis: Agnė Matulaitė. Žali sausainiai. Vilnius. 2018.

Karantino metu būtina galvoti apie širdies ir kraujagyslių ligų prevenciją

Kardiologė Milda Kovaitė perspėja, kad dėl koronaviruso COVID-19 paskelbtas karantinas – tarsi „užslėpta tiksinti bomba“, kuris gali padidinti mirtingumą nuo širdies ir kraujagyslių ligų. „Įkalinti namuose gyventojai mažai juda, daug valgo, retai išeina pasivaikščioti į gryną orą. Jei karantinas užsitęs ir priemonės bus dar griežtesnės, galime susidurti su sergančiųjų širdies ir kraujagyslių ligomis skaičiaus augimu“, – sako M. Kovaitė. Lietuvos higienos instituto duomenimis, šalyje 2018 metais mirė 39 574 žmonės. Net 55,4 procento iš jų – dėl širdies ir kraujagyslių ligų. Tarp kraujotakos sistemos ligų vyravo išeminės širdies liga ir smegenų kraujagyslių ligos.

„Deja, Lietuvoje labai aukštas mirtingumas dėl širdies ir kraujagyslių ligų – insulto, miokardo infarkto ir kitų. Priežastis slypi šiuolaikiniame gyvenimo būde – daug dirbame, prastai maitinamės, mažai judame ir sportuojame, neišsimiegame. Todėl karantino paskelbimas, kai praktiškai visi šalies gyventojai yra izoliuoti namuose, kelia didelį pavojų. Turime keisti savo gyvenimo ir mitybos būdą. Kurdami naują dienos rutiną, galvokite apie subalansuotą dietą ir fizinius pratimus, mankštą, kontroliuokite arterinį kraujo spaudimą, svorį, meskite rūkyti“, – rekomenduoja kardiologė.

Pasak M.Kovaitės, Lietuvos gyventojai puolė supirkinėti maisto produktus dideliais kiekiais. O juk karantino metu apribojus aktyvaus gyvenimo galimybes ypatingai svarbu teisingai ir sveikai maitintis, ypač tiems žmonėms, kurie serga širdies ir kraujagyslių ligomis. Būtina kontroliuoti cholesterolio lygį.

„Karantino metu reikia vengti riebaus ir vienodo maisto. Geriausia rinktis augalinės kilmės produktus. Patariama vartoti daug daržovių, grūdinių produktų, kuriuose gausu sunkiai pasisavinamų angliavandenių. Dietologai vis dažniau kalba apie angliavandenių įtaką cholesterolio metabolizmui (organizmo gebėjimas maisto produktų medžiagas paversti energija, o ne riebalais). Iš gyvulinės kilmės produktų rekomenduočiau vartoti vištieną, jautieną ir kalakutieną. Ši mėsa aprūpins organizmą baltymais. Būtina atsisakyti saldumynų, desertų, tortų, pyragėlių, kurie gali sutrikdyti medžiagų apykaitos sistemą. Svarbu nepersivalgyti ir riboti maisto kiekį, kadangi, mažai judant, organizmas išeikvoja mažiau energijos. Jei to nedarysime, organizme kaupsis riebalai ir papildomi svorio kilogramai, o kartu su jais augs cholesterolio lygis bei grėsmė susirgti širdies bei kraujagyslių ligomis. Dalis cholesterolio, kuris kaupiasi kraujagyslių sienelėse, į organizmą patenka su riebiu maistu (mėsa, konditerijos gaminiais, pieno produktais ir t.t.). Būtent dėl jo sankaupų dažniausiai susiformuoja trombai, kyla insulto ir miokardo infarkto grėsmė“, - konstatuoja M. Kovaitė.

Cholesterolio problema

Padidintas cholesterolio lygis – tai sudėtinga problema, kurią reikia spręsti kompleksiškai. Pasaulyje sklando daug mitų apie cholesterolio reikšmę žmogaus organizmui. Jo kiekis kraujyje yra vienas iš svarbiausių žmogaus organizmo sveikatos būklės rodiklių. Daugelis, norėdami išsaugoti sveikatą, laikosi griežtų dietų ir atsisako visų produktų, kurių sudėtyje yra cholesterolio. Cholesterolis yra ląstelių membranų sudedamoji dalis ir suteikia joms tvirtumą, elastingumą. Be jo organizmas nepasigamintų tulžies rūgščių, lytinių hormonų, vitamino D ir kitų gyvybiškai svarbių medžiagų, jis reguliuoja fermentų aktyvumą. Taigi visiškai be cholesterolio neįmanoma normali žmogaus organizmo veikla. Tačiau problema kyla tada, kai jo kraujyje būna per daug – palaipsniui išsivysto mirtinos širdies ir kraujagyslių ligos.

Mažo tankio cholesterolis (dar vadinamas „bloguoju“ cholesteroliu) kaupiasi ant kraujagyslių sienelių – atsiranda aterosklerozė arba kitaip vadinama kraujagyslių susiaurėjimu. Tai besimptomis ir daugelį metų besiformuojantis procesas, kurio metu dėl per didelio cholesterolio kiekio kraujyje susiformuoja aterosklerotinė plokštelė, kuri gali dalinai arba visiškai užkimšti kraujagyslę. Apie tai, kad žmogaus kraujagyslės pažeistos aterosklerotinių plokštelių, sužinoma staiga – ištikus miokardo infarktui ar insultui. Europos kardiologų sąjunga rekomenduoja vyresniems nei 20 metų žmonėms išsitirti ir žinoti savo cholesterolio lygį.

Jeigu pacientas sveikas ir nesirgo širdies-kraujotakos ligomis, mažo tankio cholesterolio norma turi būti ne daugiau nei 3 milimoliai litre. Sergantiems diabetu, inkstų nepakankamumu, aukštu kraujospūdžiu – norma ne daugiau kaip 1.8 milimolių litre.

Sergant širdies ir kraujagyslių ligomis mažo tankio cholesterolio norma mažiau 1.4 milimolių litre.

Kitas pavojingas procesas – trombozė. Tai kraujo krešulio (trombo) susidarymas venoje arba arterijoje. Jei aterosklerozinė plokštelė komplikuojasi trombo susidarymu, tai vadinama aterotrombozė, dėl to iš dalies arba visiškai nutrūksta kraujo, deguonies ir kitų medžiagų srovė į vidaus organus ir smegenis, dėl to gali įvykti miokardo infarktas ir insultas. Priklausomai nuo to, kokio didumo kraujagyslė užsikimšo – atsiranda lengvesni ar sunkesni kraujo apytakos sutrikimai. Trombai gali formuotis ne tik dėl padidinto cholesterolio, bet ir kitų veiksnių net ir keturiasdešimties nesulaukusiems žmonėms. Didesnę trombozės riziką turi rūkantys žmonės, su viršsvoriu, fiziškai neaktyvūs, kurių tėvai serga širdies ir kraujagyslių ligomis. Trombai gali formuotis ir venose. Jie linkę atsirasti dėl sėdimo bei stovimo darbo, kontraceptinių tablečių bei kitų hormoninių preparatų vartojimo. Didesnė trombozės rizika atsiranda ir po sudėtingų chirurginių operacijų, sergant vėžiu ar širdies ligomis. Kraujo krešumas padidėja ir dėl infekcijų. Jeigu žmogų vargina aukšta temperatūra, jis smarkiai prakaituoja, netenka daug skysčių, tad jo kraujas tampa klampesnis.

Cholesterolio lygis priklauso ne tik nuo mitybos

Pasak M. Kovaitės, žmogus gali nevalgyti riebaus maisto, tačiau mažo tankio cholesterolio kiekis organizme gali būti aukštas. Juk riebalai kraujyje priklauso ne tik nuo mitybos. Organizmas pats gamina cholesterolį. Tai endogeninis arba kepenų cholesterolis. Sutrikus medžiagų apykaitai, jo gali būti pagaminama per daug. Todėl būtina visiems

(Nukelta į 4 p.)

PR Profesorė dermatologė M. Bylaitė-Bučinskienė: Apsaugai nuo virusų būtinas ir rankų drėkinimas

Šiuo metu daugiau nei įprastai dėmesio skiriant rankų plovimui, jų dezinfekavimui, specialistai pastebi ir pirmąsias su tuo besirandančias rankų odos problemas – pažeidus hidrolipidinį barjerą oda perdžiūsta, skilinėja, rausta, gali rastis žaizdelių. Gydytoja dermatovenerologė, Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto dėstytoja, Inovatyvios dermatologijos centro vadovė prof. dr. Matilda Bylaitė-Bučinskienė išskiria pagrindines rankų priežiūros taisykles pasaulinės koronaviruso pandemijos metu ir išsako dažniausiai daromas klaidas. Profesorė atkreipia dėmesį, jog daugelis nežino, kad rankų drėkinimas ir reguliariai naudojamas rankų kremas gali padėti apsisaugoti nuo virusų ne ką mažiau nei taisyklingas rankų plovimas muilu ar jų dezinfekavimas.

„Pirmenybę reikėtų teikti vandeniui ir muilui – tinkamai plaunant rankas 20-25 sekundes nuo odos, nagų, panagių pakankamai gerai pašalinami mikrobai ir pavojingi virusai. Virusų plitimui labai svarbus pats viruso kiekis ant paviršių. Dėl to ypatingai svarbu rankas plauti kaskart grįžus namo. Tai pirmas dalykas, kurį turime padaryti įėję pro duris“, – teigia gydytoja dermatovenerologė.

Anot profesorės, esant viešojoje vietoje reiktų stengtis prie nieko nesiliesti, o jei tai neišvengiama, naudoti pirštines.

Tačiau jei visą dieną esate namuose ir nė vienas iš namiškių neina į lauką, tuomet rankų higiena šiuo metu neturėtų daug skirtis nuo mums įprastos kasdienės. Juk ir anksčiau rankas plaudavome maždaug 6-10 kartų per dieną, priklausomai nuo to, kiek dažnai lankomės tualete, liečiame nešvarius daiktus nuo žemės, ruošiame valgį ir panašiai.

Prof. dr. M. Bylaitė-Bučinskienė dabar renkantis muilą ragina pirmiausia atsižvelgti į savo rankų odos būklę – jei ji linkusi sausėti, vertėtų rinktis drėkinančių savybių turinčius muilus, jei oda normali, tuomet puikiai tiks įprastinis rankų muilas ar mėgiamas dušo prausiklis. Vis dėlto specialistė pataria vengti ūkinio muilo (tokių rekomendacijų jau matyti internete), mat jis yra agresyvus ir gali stipriai pažeisti hidrolipidinį apsauginį rankų odos barjerą.

Dezinfekuoti, tačiau nepersistengti

„Dezinfekcines priemones, tokias kaip valomieji geliai, dezinfekciniai skysčiai, servetėlės ir pan., vertėtų naudoti tik tuomet, kai po tiesioginio kontakto buvimo nėra galimybės nusiplauti rankų“, – tikina gydytoja dermatovenerologė.

Asmeninei higienai tinka įvairios dezinfekcinės priemonės, kuriose alkoholio koncentracija yra ne mažesnė nei 60 proc. Pasak prof. dr. M. Bylaitės-Bučinskienės, dėl tokios alkoholio koncentracijos vertėtų rinktis dezinfekuojančius produktus, kurie ne tik apsaugo, bet ir tuo pačiu drėkina odą: „Dauguma valomųjų ir dezinfekcinių gelių savo sudėtyje turi ir drėkinančių komponentų. Dėl to tokios priemonės ne taip išsausina odą ir mažiau pažeidžia apsauginę plėvelę, kaip, pavyzdžiui, dezinfekciniai skysčiai. Žinoma, jei pasiseka ir tokių dezinfekuojančių gelių randate nusipirkti.“

Vis dėlto dermatologė perspėja – negalima persistengti. Perteklinis įvairių dezinfekcinių priemonių ar net paprasčiausio muilo ir vandens naudojimas gali tapti ūminio rankų odos uždegimo, dermatito priežastimi: „Dabar ypatingai svarbu neprarasti sveiko proto. Stebėdama aplinką matau, jog nemaža dalis žmonių dėl susiklosčiusios situacijos jaučia nerimą, nervinę įtampą ir stresą, bei jau perdėm uoliai užsiima rankų higiena, jas dezinfekuoja be atvangos. Nervinis fonas taip pat blogina odos būklę, skatina jos sausėjimą. Todėl tikiu, kad labai svarbu ne tik rankų, bet ir minčių higiena.“

Nepamiršti nuolat drėkinti

Anot medikės, retas kuris pagalvoja apie tai, jog rankų drėkinimas ir reguliariai naudojamas rankų kremas gali padėti apsisaugoti nuo virusų ne ką mažiau nei taisyklingas rankų plovimas muilu ar jų dezinfekavimas. Pasak prof. dr. M. Bylaitės-Bučinskienės, kuo oda sausesnė, tuo užsikrėsti virusu rizika didesnė: „Mūsų odą dengia hidrolipidinis-apsauginis sluoksnis. Tai natūralus odos barjeras, tarsi plėvelė, kuri dengia ir saugo mūsų organizmą. Tačiau dezinfekcinės priemonės, muilas ar net paprasčiausias vanduo sausina odą. Dėl dažno jų naudojimo oda gali sutrūkinėti, parausti. Tuomet ir kenkėjams, virusams bei mikrobams tampa lengviau patekti į mūsų organizmą.“

Todėl norint atstatyti natūralią rankų apsaugą, būtina jas nuolat drėkinti ir maitinti. Drėkinančius, maitinančius kremus, losjonus ar tepalus specialistė pataria rinktis priklausomai nuo odos būklės. Jei oda sausa, paraudusi, suskerdėjusi, tuomet vertėtų pasirūpinti ne tik drėkinimu, bet ir ilgalaikiu odos maitinimu, o rankas kremu tepti po kiekvieno plovimo ar dezinfekavimo. Na, o jei odos būklė normali – rankas gali pakakti vieną ar du kartus per dieną patepti drėkinančiu rankų ar kūno kremu.

Didžiausios Lietuvoje kosmetikos gamintojos „BIOK laboratorija“ direktorė Romualda Stragienė pastebi išaugusius visų įmonės rūšių muilo pardavimus, mato graibstomą valomąjį gelį rankų higienai „Margarita“, tačiau kremai, skirti rankų ir kūno odos priežiūrai, vis dar išlieka panašiame lygyje kaip įprastai: „Mūsų muilų pardavimai per pastarąsias dvi kovo savaites išaugo keliasdešimt procentų, o kremų rankoms paklausa kol kas pakilo labai nežymiai. Tačiau stebint pardavimus matyti, jog jų poreikį žmonės supras ir jis didės.“

Karantino metu būtina galvoti apie širdies ir kraujagyslių ligų prevenciją

(Atkelta iš 3 p.)

kontroliuoti cholesterolio lygį. Be to, profilaktikai rekomenduojama naudoti natūralius augalinius preparatus.

Mokslo tyrimai įrodė, kad dviejų augalinių medžiagų kombinacija ypatingai naudinga kraujotakos sistemos apsaugai. Cholesterolio kontrolei naudojamas fermentuotas raudonųjų mielių ryžių ekstraktas, kurio veiklioji medžiaga monakolinas K, o fermentas natokinazė iš sojos apsaugo nuo trombų susidarymo kraujagyslėse.

„1980 metais natokinazę iš sojos pupelių išskyrė Japonijos mokslininkas Hiroyuki Sumi. Eksperimentų metu jis atsitiktinai pastebėjo, kad, patekęs ant kraujo krešulio, ekstraktas Natto per 18 valandų 37 laipsnių temperatūroje jį visiškai ištirpdo. Taigi natokinazė, patekusi į kraują, pagerina viso kūno kraujotaką, neleidžia susidaryti trombams, sulėtina aterosklerotinių plokštelių susiformavimą. Todėl šią medžiagą būtina naudoti širdies ir kraujotakos ligų prevencijai“, – įsitikinus kardiologė M. Kovaitė. Jos žodžius patvirtina medicinos visuomenei seniai žinomas faktas, kad Japonija pagal širdies ir kraujagyslių ligų statistiką užima beveik paskutinę vietą pasaulyje. Viena šio reiškinio prielaidų – mitybos ypatumai, kurie ir lemia vartojamų maisto produktų prevencinę reikšmę.

Hiroyuki Sumi Čikagos universitete iš viso ištyrė daugiau nei 170 specifinių japonams maisto produktų ir nustatė, kad natto sūris pasižymi gana stipriu trombus tirpdančiu veikimu. Pasak M. Kovaitės, natokinazės, monakolino ir augalinių ekstraktų kombinacija efektyviai mažina cholesterolio lygį, taip pat kraujotakos sutrikimų bei trombozės riziką.

Kardiologė rekomenduoja nepamiršti ir fizinio aktyvumo. „Mankšta – geriausi vitaminai širdžiai. Mokslininkai įrodė, kad fizinis aktyvumas, bėgimas mažina cholesterolio lygį. Tiesa, fiziniai krūviai negydo kraujo riebalų disbalanso dislipidemijos kaip atskiros ligos. Tačiau sportuojant mažėja svoris, kūno masės indeksas artėja prie normos ir pradeda keistis kraujo sudėtis, todėl įsiminkite tris svarbiausius sveikos širdies ir kraujotakos faktorius – racionali mityba, kompleksinė cholesterolio kontrolė bei fizinis aktyvumas“, – sako M. Kovaitė.

Dėl kaukių-respiratorių

Visi, kurie nori pirkti kaukes-respiratorius su iškvėpimo klapanu, turi būti atsargūs. Šiuo metu yra labai daug atvejų, kuomet sukčiaujama parduodant tokias kaukes, kai nurodoma, jog jos yra daugkartinės, o realiai parduodamos vienkartinės. Tokių kaukių 1 vnt. kaina siekia nuo 18 Eur ir daugiau.

Tam, kad nebūtumėt apgauti, atkreipkite dėmesį į kaukės-respiratoriaus paženklinimą: FFPI, FFP2, FFP3 (raidės gali būti mažosios, pvz., ffp1, bei šalia esančias raides NR R ir D. Taip pat turite atkreipti dėmesį į skaičius. Skaičiai nuo 1 iki 3 reiškia apsaugos laipsnį, kuo didesnis skaičius, tuo stipresnė apsauga.

Vaistineje arba perkant kitur, visada reikalaukite sertifikato. Jame bus nurodytas pilnas paženklinimas, o taip pat turi būti nuoroda, kad atsparumas aerozoliams (mums aktualu nuo viruso, jei nėra tokios nuorodos, kaukės-respiratoriaus pirkimas neaktualus), tada pamatysite, ką perkate, o taip pat reikalaukite naudojimo instrukcijos.

Prieš naudodami kaukę-respiratorių su klapanu, būtinai atlikite iškvėpimo klapano patikrą. Turi būti instrukcija.

Veronika Pečkienė

Maistas – geriausias vaistas, kai valgant džiaugiasi ne tik liežuvis, bet ir visas kūnas

Maisto farmacijos universalioji sriuba

2 didelėms porcijoms reikės: *200 g raudonųjų lęšių, 1 valgomojo šaukšto sultinio miltelių, 1 nulupto violetinio svogūno, 2 nuluptų česnako skiltelių, 3 brokolių žiedynų, trupučio lapinių kopūstų, 1 cm šviežio imbiero šaknies, pusės citrinos sulčių, druskos, juodųjų pipirų, saujelės susmulkintų petražolių.*

Šią sriubą galima gaminti net keletą kartų per savaitę, nes ji – universali. Galime ją paįvairinti begale būdų. Galite keisti brokolius ir žalialapius kopūstus žiediniais kopūstais ir špinatais, violetinius svogūnus pomidorais, raudonus lęšius – žaliais arba patys pasigaminat sultinį. Žiūrėkite, ko turite šaldytuve, ir pamatysite – gyvenimas kaip mat pagerės.

Gamyba: Iš pradžių gerai nuplaukite lęšius ir išvirkite juos sultinyje taip, kaip nurodyta ant sultinio miltelių pakuotės. Galite ir patys pasigaminti sultinį. Kol verda, stambiai supjaustykite daržoves. Nukėlę puodą su lęšiais nuo viryklės, leiskite maždaug 10 minučių ataušti. Suberkite visas šviežias daržoves bei prieskonius ir iš lėto sutrinkite elektriniu trintuvu. Įspauskite citrinos sultis ir ant viršaus pabarstykite petražolių, jei tam tinkama diena. Skanaus!

x x x

Artėja šventės, gaminsime salotas. Ruošdami padažus, gausiai pilkite aliejaus ne tik dėl to, kad juo pagardintos salotos bus skanesnės. Aliejus gerina kai kurių maisto medžiagų įsisavinimą ir trukdo organizmui pasisavinti angliavandenius bei cukrų, leisdamas jums ilgesnį laiką jaustis sotiems.

Uždegimą slopinantis ciberžolės padažas

2 porcijoms reikės: *4 š. gryno (extra virgin) alyvuogių aliejaus, 2 citrinų sulčių ir žievelių, 1/4 avokado, smulkiai sukapotos česnako skiltelės,1 š. tarkuotos šviežios ciberžolės arba miltelių, 1 arbatinio šaukštelio medaus, jūros druskos pagal skonį.*

Plaktuvu sutrinkite visus komponentus. Jei norite tirštesnio padažo, naudokite daugiau avokadų.

x x x

Greitai iškepamos obuolių skiltelės

Puikus maistingas desertas, kuriam paruošti reikia vos kelių minučių – pašaukite į orkaitę, prieš sėsdami prie stalo, ir po 20 min. jis bus paruoštas.

2 porcijoms reikės: *1 š. lydyto kokosų aliejaus, dar šiek tiek ir skardai patepti, 3 didelių saldžių obuolių, 1 kupino arbatinio šaukštelio cinamono, 2 š. pistacijų.*

Orkaitę įkaitinkite iki 170 laipsnių C temperatūros. Kepimo formą patepkite aliejumi. Pašalinkite obuolių sėklalizdžius, perpjaukite obuolius į keturias dalis ir kiekvieną ketvirtį supjaustykite į 2-3 skilteles, palikdami žievelę. Sudėkite skilteles į kepimo indą taip, kad jos šiek tiek dengtų viena kitą, apšlakstykite kokosų aliejumi ir apibarstykite cinamonu.

Kepkite orkaitėje 10 min. Skiltelės bus iškepusios, kai jų kraštai ims ruduoti. Patiekite vienas arba su riebiu ekologišku jogurtu, turinčiu gyvų bakterijų.

Pasijuokime

– Ar padėjo jums vaistai, kuriuos praeitą kartą buvau išrašęs?

– Labai! Per klaidą juos išgėrė mano dėdė ir aš likau vieninteliu paveldėtoju.

Išeina žmogus iš ligoninės baisiai nusiminęs ir sutinka draugą.

– Kas gi nutiko? – klausia draugas.

– Baisiausia, kas tik galėjo būti gyvenime. Man – vėžys! – ima skųstis žmogus.

– Na, čia tai dar ne pats baisiausias dalykas, – ramina jį draugas.

– O kas gali būti dar baisiau?

– Na, pavyzdžiui, būtų žymiai baisiau, jei tą vėžį būtų nustatę man.

Daktare, padovanokite man viltį...

– Be problemų, mirštančio valia – įstatymas.

Kalbasi du psichiatrijos ligoninės pacientai:

– Kas tu esi?

– Aš popiežius.

– O kas tau sakė, kad tu popiežius?

– Pats Viešpats Dievas.

Čia į pokalbį įsiterpia trečias:

– Jis meluoja. Aš jam to nesakiau.

– Na, kaip jaučiatės?

– Oi, daktare, tiesiog puikiai! Jūsų vaistai daro tikrus stebuklus!

– Tikrai? O kaip jūs juos vartojote?

– Tiksliai pagal instrukciją, kuri buvo parašyta ant buteliuko...

– Ir kas ten buvo užrašyta?

– „Laikyti, sandariai uždarius“.

Psichologas:

– Alkoholį vartojate?

– Ne.

– Rūkote?

– Ne.

– Kortom lošiate?

– Ne.

– Kaip su svetimomis moterimis?

– Vengiu.

– Jei jūs neturite ydų, tai ko atėjote?

– Na, yra vienas toks trūkumėlis… meluoju daug...

Stomatologo kabinete:

– Oi... Panašu, kad jums ištraukiau ne tą dantį... Dabar reikės traukti dar vieną...

– Kokia laimė, daktare, kad jūs ne okulistas!

Daktaras kraipo galvą, apžiūrinėdamas sunkiai gyjančią pacientę:

– Man jūs nepatinkate...

– Na, gydytojau, ir jūs, tiesą sakant, ne gražuolis.

Gydytojo psichiatro kabinete:

– Na, kaip, ar padėjo jums nauji vaistai nuo užmaršumo?

– Žinoma, padėjo! O kas jūs toks, kad klausiat?

– Norėčiau užsirašyti pas daktarą.

– Galite ateiti po dviejų savaičių.

– Bet per tiek laiko aš ir numirti galiu!

– Nieko tokio – jeigu tik jūsų žmona mums praneš, mes atšauksim paskyrimą.

Verslas

Dvejonių ir lėto veikimo kaina gali būti negrįžtama

Ketvirta karantino savaitė. Kiekvieną rytą pradedame skaitydami suvestines apie užkratų skaičių, apsaugos priemones ir panašius dalykus. Suvestinių apie vis blogėjančią verslo situaciją, deja, neturime, bet „Creditinfo Lietuva“ paskelbta informacija rodo, kad darbuotojų skaičius traukiasi dienomis, o vėlavimo atsiskaityti rizika auga. Dabar valstybė bando užkamšyti sveikatos sektoriaus poreikius ir spręsti iššūkius, su kuriais susiduriame pirmą kartą. Tuo pačiu bandoma rasti priemonių ekonomikos gyvybingumui palaikyti bei sumažinti tiesioginę ir netiesioginę karantino žalą ekonomikai ir visiems joje veikiantiems subjektams.

Daugelis valstybių jau turi pasirengusios ir pilna apimtimi įgyvendina ekonominės krizės užkardymo strategiją. Visi sprendžia tą pačią problemą – ieško priemonių, padėsiančių kaip galima greičiau atsigauti ekonomikai, sustiprinti įmones, kad jos galėtų vėl konkurencingai veikti naujoje realybėje, kuri dabar formuojasi dėl pandemijos ir su ja susijusių ekonominių, socialinių ir kitų veiksnių įtakos. Kai kurios valstybės jau pradeda kalbėti, kad reikia labai rimtai ruoštis ir antrai epidemijos bangai, kuri mūsų laukia šių metų rudenį...

Galvodami apie mūsų ekonomikos tvarumo užtikrinimą, turime spręsti tris iššūkius – gyventojų perkamosios galios palaikymas, įmonių likvidumo palaikymas ir darbo vietų išsaugojimas. Reikalingos greitos ir efektyvios priemonės, kurios į prieškarantinio laikotarpio apimtis sugrąžintų gamybą, vartojimą ir paslaugas.

Dabar užvirė intensyvios diskusijos apie tiesiogines išmokas gyventojams, kurias vadina „pinigai sraigtasparniu“ ir kurios būtų greita bei tiesioginė ekonomikos skatinimo forma. Ši paramos forma netekusiems darbo arba netekusiems atlygio dėl įmonių veiklos sustabdymo prisidėtų ir prie socialinių problemų sprendimo bei paskatintų šiuos žmones grįžti į įprastą gyvenimą. Dar vienas svarus argumentas – tai būtų akivaizdus įrodymas, kad jeigu tu sąžiningai moki valstybei mokesčius, tai sunkiu laikotarpiu gali tikėtis valstybės pagalbos.

Didžiausias dėmesys Lietuvoje dabar skiriamas įmonių likvidumo palaikymui, o tai reiškia, kad tuo pačiu ir darbo vietų išsaugojimui. Buvo pristatytos Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Finansų ministerijos ir INVEGA siūlomos priemonės verslui, padėsiančios įmonėms išlaikyti likvidumą po karantino paskelbimo. Priemonės reikalingos. Lėšos nepakankamos, bet jau ir pirmoji injekcija, jeigu ja įmonės galės pasinaudoti greitai, gali duoti pirmą amortizacinį efektą. Dabar yra būtina užtikrinti patį svarbiausią dalyką – parama įmones turi pasiekti ne balandžio viduryje, kaip yra planuojamos kai kurios priemonės, o jau rytoj.

Priemonės turi veikti efektyviai, paramos mechanizmai turi būti labai paprasti, lankstūs ir aiškūs. Sprendimų priėmimo paprastumas, greitis ir aiškumas – trys dedamosios, be kurių bet kokie strateginiai planai ir priemonės šiandien neturi jokios prasmės. Nepamirškime, kad įmonių bankroto pradžia arba darbuotojų atleidimas yra negrįžtami procesai, turėsiantys nepataisomą žalą ir įmonei, ir žmonėms bei visai ekonomikai.

Kaip ir sakiau – startas pagirtinas, siekiai geri, bet velnias visada slypi detalėse. Akivaizdu, kad ne viskas priklauso tik nuo valstybinių institucijų geranoriškumo – net ir su valstybės garantija bankai ir kredito įstaigos nėra linkusios skolinti. Ypač sunkioje situacijoje atsiduria įmonės, kurios neturėjo paskolų ir norės tapti „naujaisiais bankų klientais“. Dar vienas klausimas – kas garantuos tarpininkų – bankų ir kitų kredito įmonių – sprendimo priėmimo greitį ir lankstumą? Klausimai labai pagrįsti, prisiminus, kad ir taip paskutinius keleris metus kreditavimas įmonėms buvo viena didžiausių problemų.

Didelį nerimą kelia ir nepakankamos priemonės labiausiai nukentėjusiems nuo karantino sektoriams – lengvatinių paskolų priemonės apimtis itin maža – tik 142 mln. eurų. Šia priemone įmonės, kurios jau dabar susiduria su likvidumo problemomis, galės pasinaudoti tik nuo balandžio vidurio. Kiek bus lankstūs ir lengvi mechanizmai, kol kas taip pat sunku prognozuoti.

Kol kas INVEGOS siūlomos priemonės apima mažas ir vidutines įmones, bet niekas negalvoja apie gelbėjimosi ratą didelėms įmonėms, kurios galbūt šiandien yra atsparios karantino padariniams valstybės viduje, bet negebės atsilaikyti prieš visos globalios rinkos lėtėjimo neigiamą įtaką. Didelių įmonių veiklos sustabdymas arba sulėtėjimas gali sukelti grandininę reakciją ir paliesti net ir atskirų mūsų regionų visą ekosistemą.

Labai svarbu, kad būtų pasinaudota visais įmanomais skolinimosi mechanizmais, kurių dabar turime daug daugiau nei per praėjusią krizę. Europos Centrinis Bankas (ECB) suteikia eurozonos valstybėms 750 mlrd. eurų skolinimosi galimybę gelbėti savo ekonomikas. Mums tereikia sukurti mechanizmus, kad valstybė galėtų šiais pinigais pasinaudoti. Sprendimai dėl jų taip pat turi būti daromi nedelsiant.

Reikia galvoti ne tik apie tai, kad dabar turime amortizuoti karantino ekonomines pasekmes verslui ir visai ekonomikai. Bet reikia planuoti ir priemones situacijos stabilizavimui po karantino. Parama verslui – įmokų mokėjimą lengvinančios nuostatos, atidėjimai, darbo mokesčio subsidijos ir t.t. – turės ne vieną mėnesį galioti ir panaikinus karantiną, nes dėl COVID-19 padarinių, kritusios paklausos, sutrikusių tiekimo grandinių pramonės įmonės patirs tiesioginį poveikį dar ne vieną mėnesį.

Šios krizės metus, kai susiduriame su nenumatytomis ir sunkiai prognozuojamomis aplinkybėmis, būtina pakeisti požiūrį – dėl susidariusios situacijos nėra kaltas nei vienas nukentėjęs asmuo ar įmonė. Todėl natūralu, kad valstybė, galvodama, kaip apsaugoti piliečius ir ekonomiką nuo sukrėtimų, išskirtinį dėmesį turi skiri ir ekonomikos varikliui – verslui. Privatus sektorius nėra atsakingas už šiuos sunkumus, su kuriais šiandien visi susiduriame ir jis vienas šiandien yra nepajėgus absorbuoti visos ekonominės naštos. Turime pagaliau suprasti, kad paramos mechanizmai verslui, tai nėra verslo siekis pasipinigauti ar atgauti prarastas pajamas – tai yra įmonių išgyvenimo klausimas.

Visi supranta, kad, praėjus tam laikotarpiui, reikės atsigauti. Tikėkimės, kad atsigavimas bus daug greitesnis nei po ekonominės krizės. Reabilitacijos trukmė priklausys nuo to, kaip intensyviai ir ryžtingai plauksime dabar, nes jeigu veiksime lėtai ir irkluosime itin atsargiai bei rezervuotai, tai galime panirti labai giliai ir reabilitacijos laikotarpis bus skausmingas ir su rimtomis pasekmėmis mums visiems.

Robertas Dargis
Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentas

Karantino iššūkiai

Vieni verslininkai įžvelgia naujas galimybes, kiti – priversti laukti

Jau tris savaites verslo įmonės Lietuvoje, taip pat ir veikiančios Prienų bei Birštono krašte, bando prisitaikyti prie paskelbto karantino apribojimų. COVID-19 sukelta krizė grasina sužlugdyti nelengvai kurtus šeimos verslus, ypač paslaugų sektoriuje dirbusias individualias įmones. Dalis darbdavių svarsto apie darbuotojų atleidimus, net bankrotą, o kitiems šis sunkus laikotarpis suteikė naujų galimybių didinti gamybos apimtis ar pertvarkyti veiklos modelius – organizuoti darbą iš namų, įdiegti elektronines nuotolines paslaugas.

„Gyvenimo“ kalbinti skirtingoms verslo rūšims priskiriamo verslo vadovai papasakojo, kokioje situacijoje atsidūrusios jų vadovaujamos įmonės, pasidalino mintimis apie tai, kokių padarinių verslui turės užsitęsusi krizė, ar juos sušvelnins viešai deklaruojamos Vyriausybės paramos verslui priemonės.

Išaugus grikių paklausai, vos spėja suktis“

Vienos didžiausių kruopų perdirbėjų Baltijos šalyse UAB „Ekofrisa“ darbuotojus Covid-19 viruso sukelta krizė motyvavo dar operatyviau reaguoti į Lietuvoje ir visoje Europoje išaugusius kruopų pirkimus.

„Ekofrisos“ superkomanda visada pasiruošusi“. Šiuo įrašu po nuotrauka įmonės Facebooko paskyroje buvo pasidalinta dar pačioje kovo pradžioje, kuomet dėl Covid-19 viruso grėsmės visoje Europoje išaugo kruopų pirkimas, ir ištuštėjo įmonės sandėliai. Kad spėtų pagaminti daugiau ir laiku, didžioji dalis įmonės darbuotojų išėjo į gamybą.

– Dirbame visu pajėgumu ir, deja, dėl įrengimų ribotų galimybių negalime patenkinti visų užsakovų poreikių, kurie išaugo bemaž 200 proc. Ištuštinome visas atsargas sandėliuose, dabar kiek produkcijos pagaminame ir sufasuojame – tiek ir išsiunčiame tiekėjams, – sakė UAB „Ekofrisa“ direktorė **Lina Dužinskienė**.

Įmonės vadovė pasakojo, kad dėl koronavirusinės infekcijos grėsmės darbas organizuojamas pamainomis, atskiri padaliniai išskirstyti į mažesnius, kad kuo mažiau darbuotojų susitiktų vienoje patalpoje. Įmonė laukia užsakytų respiratorių darbuotojams, tačiau jų tiekimas stringa. Todėl išskirtinis dėmesys skiriamas patalpų dezinfekcijai ir asmens higienai, kiekvieną dieną darbuotojams matuojama temperatūra. Į rizikos grupes patenkantiems darbuotojams įteisintas darbas namuose, dirbantiems nepilną darbo laiką bus išsaugotas visas atlyginimas.

L.Dužinskienės teigimu, į įmonės teritoriją neįleidžiami pašaliniai asmenys, prevencijos sumetimais produkciją vežančių vairuotojų prašoma neišlipti iš kabinų. „Nesame tokie optimistai, kurie tiki, kad koronavirusas juos aplenks, tiesiog imamės visų įmanomų apsaugos priemonių,“ – tikina įmonės direktorė.

Paklausta, kaip vertina Vyriausybės patvirtintą paramos verslui planą, Kauno pramonės, prekybos ir amatų rūmų Prienų verslo atstovybei vadovaujanti L.Dužinskienė kalbėjo: „Manau, kad mokesčių VMI, „Sodrai“, paskolų bankams atidėjimo priemonės labai reikalingos smulkiajam verslui, kuris karantino laikotarpiu sustabdė savo veiklą, išleido darbuotojus į prastovas. UAB „Ekofrisa“ vykdo gamybą pilnu pajėgumu, gauname stabilias pajamas. Esame socialiai atsakinga įmonė, todėl visus mokesčius sumokėsime taip, kaip ir privalome.“

UAB „Ekofrisa“ į kitas šalis eksportuoja per 70 proc. savo produkcijos, daugiausia ekologiškų grikių. Šiemet įmonė atnaujino ekologiškų produktų asortimentą, pradėjusi gaminti sveikai mitybai skirtus naujus produktus – grikių kokteilius, grikių granolą ir grikių batonėlius.

Įmonė dirba žiedinės gamybos principu, grikius apdoroja taip, kad neliktų jokių atliekų. Dalis lukštų sukūrenama, išvalyti lukštai panaudojami pagalvių, žaislų, čiužinių, mulčio gamybai.

„Didžiausia problema yra neaiškumas dėl ateities...“

Jiezne veikianti UAB „Doleta“ specializuojasi individualių medinių langų, kaustytų aliuminiu, žiemos sodų, fasadų, slankiojančių sistemų bei lauko durų gamyboje. Dėl kokybės, netradicinių sprendimų, gebėjimo įgyvendinti pačius sudėtingiausius užsakymus įmonės produkcija itin vertinama Europoje, Azijoje ir Šiaurės Amerikoje.

Bendrovės savininkas **Vytautas Silevičius**, paklaustas, kaip karantino sąlygomis pasikeitė įmonės darbas ir santykiai su užsakovais, teigė, kad darbo tempas šiek tiek sumažėjo, visgi nė vienas klientas užsakymų neatšaukė, tik sulaikė, todėl pagaminta produkcija sandėliuojama. Įvertindamas tai, kad šiuo metu verslo susitikimai ir derybos su esamais ir potencialiais partneriais nevyksta, jis neatmeta galimybės, jog ateityje produkcijos gamybos apimtys gali sumažėti. Pasitaikančius logistinius nesklandumus V.Silevičius vadina mažareikšmiais ir išsprendžiamais.

– Didžiausia problema, kurią išgyvename, yra neaiškumas dėl ateities – dabar darbuotojams negalime atsakyti, kiek ši situacija truks, kokias pasekmes ji sukels. Nežinia ir yra labiausiai sekinantis dalykas, – teigia įmonės įkūrėjas ir vienas didžiausių darbdavių Jiezno krašte.

Vytautas Silevičius nemano, kad Vyriausybės priimtas verslo paramos planas būtų naudingas jo įmonei. Skirtingai nei danų ar norvegų verslininkai, jis teigė nepasitikintis valdžia ir nelaukiantis iš jos malonių. „Reikalui esant, sprendimus priimame patys“, – pabrėžia verslininkas.

– Mes iš anksto prognozavome koronaviruso plitimą,

todėl kolektyvas apsirūpinęs asmens apsaugos priemonėmis ir dezinfekciniais skysčiais. Neatleidome nė vieno savo darbuotojo. Turime tėvelių, kurie, uždarius darželius ir mokyklas, neturi kur palikti savo atžalų, todėl pasirinko vaiko priežiūros ar kasmetines atostogas, – sako V.Silevičius.

Verslininko manymu, nereikėtų smerkiamai vertinti tų įmonių, kurios pranešė apie darbuotojų atleidimus:

– O ką joms reikėtų daryti, jei pardavimai nevyksta ir pajamų nėra? Iš kokių resursų išlaikyti žmones? Gal geriau dalį darbuotojų atleisti dabar, o dalį išsaugoti tam laikui, kai situacija pagerės, nei po kelių mėnesių galiausiai atleisti visus. Eskaluoti, neva visi verslininkai yra blogi ir žiūri tik naudos sau – mūsų visuomenėje yra bloga tendencija.

Sunkumai anksčiau ar vėliau praeis, todėl V.Silevičius kviečia koronakrizėje įžvelgti ir teigiamus dalykus:

– Iki šiol gyvenome be jokių greičio apribojimų, tarsi Vokietijos autostradoje. Pati gamta mums suteikė progą pristabdyti tą kasdienybės bėgimą, pakeisti požiūrį į savo mitybą, sveikatą, tarpusavio santykius ir pradėti tuo rūpintis. Manau, kad po šios pamokos visuomenė taps sveikesnė, žmonės nenusisuks gatvėje vienas nuo kito, jų šypsenos taps nuoširdesnės, – viliasi pašnekovas.

Verslininko teigimu, šiandien labai sunku būtų vertinti, kokias ekonomines ir socialines pasekmes rinkos subjektams sukels ilgalaikis karantinas. Vis dėlto jis įsitikinęs, jog artėjanti finansinė krizė bus žymiai stipresnė nei buvusi 2009-2010 metais. Anot jo, trečdalio įmonių laukia bankrotas, išaugs bedarbystė, nusikalstamumas, kils ir kitos visa tai lydinčios pasekmės.

– Tam reikia ruoštis jau dabar. Už priverstines atostogas turėsime atidirbti ateityje, – įsitikinęs verslininkas.

Šiandien šalys skirtingai reaguoja į COVID-19 plitimą. V.Silevičius nesiima spręsti, kuri taktika bus teisingesnė: ar tų Europos šalių, kurios taiko griežtas koronaviruso pažabojimo priemones, ar Švedijos, kuri pasirinko palaikyti savo ekonomikos gyvybingumą ir visuomeninio gyvenimo aktyvumą.

– Dar neįvertinta, kaip žmones, esančius socialinėje atskirtyje, jų sveikatą galiausiai paveiks užsitęsusi krizė, stresas dėl prarasto darbo bei pajamų. Palyginus, kiek žmonių pasaulyje miršta konkrečiai dėl koronaviruso ir dėl streso paskatintų širdies kraujagyslių ligų bei insulto, dar nežinia, į kurią pusę nusvertų svarstyklių lėkštelė,“ – apie netiesioginę karantino žalą žmonių sveikatai užsiminė UAB „Doleta“ vadovas V.Silevičius.

(Nukelta į 7 p.)

Istorija apie gyvenimus šalia bažnyčios (I)

Justinas ADOMAITIS

„Tolima nedidelių miestelių, juos administravusių dvarų ir bažnyčių istorija tebėra labai fragmentuota, – kalba istorikas, Balbieriškio Tolerancijos centro vadovas Rymantas Sidaravičius, – pavyzdžiui, miškakirčių gyvenvietė Birštono giriose prie trijų upių – Ringio, Peršėkės ir Nemuno – pirmąkart paminėta 1502 metais, vėliau atsiradęs dvaras, įsteigta katalikų parapija, o bažnyčia pastatyta apie 1520 metus“.

Pasak R. Sidaravičiaus, istorija šiam Užnemunės miesteliui nebuvo dėmesinga: Balbieriškį valdę svetimtaučiai dvarininkai rūpinosi tik verslais ir darbo jėga, konkuravo su bažnyčia dėl įtakos, vienus parapijos ganytojus rėmė, su kitais netgi bylinėjosi teismuose. Šiandien senoji miestelio istorija palaidota pelenuose: dvaras, kapinių koplyčia ir visi šalia bažnyčios buvę vadinamosios jurisdikos trobesiai sudegė Pirmojo pasaulinio karo metu, senoji medinė bažnyčia su šimtamečiu kultūros paveldu pelenais virto 2013 metais. Dalis rašytinių dokumentų saugoma mūsų valstybės, dalis Lenkijos, Rusijos, kitų šalių archyvuose. Dažnai istorija keliaudavo paskui žmones, o jų tautinė priklausomybė buvo labai įvairi. Dėl to Balbieriškyje ir įkurtas Tolerancijos centras.

Šeimos istorijos liudijimas

Pirmasis Balbieriškio parapijos istoriją XX a. aprašė balbieriškiečio prelato Mykolo Krupavičiaus (1885–1970) mokslo draugas kunigas **Jonas Reitelaitis** (1884–1966). Jis iš lotynų kalbos išvertė išlikusius bažnyčios inventorizacijų ir vizitacijų aprašus. Stebuklu galima vadinti šiandien valstybės archyve saugomą kunigo rankraštį.

Žmonių gyvenimai mums gali papasakoti šalies, regiono ar vietovės istoriją. Kiekviena šeima šiandien gali ieškoti giminės šaknų archyvuose, kuriuos anksčiau tvarkė vienintelė civilinius teisės aktus registravusi bažnyčia. Jos įrašų gelmė siekia kelis šimtus metų.

Iš savo senelio (mamos tėvo) **Mykolo Vaičiūno** pasakojimų žinojau jį gimus Balbieriškio jurisdikoje (Jurzdike), jo tėvus Silvestrą ir Marijoną tarnavus bažnyčiai – tėvas dirbo dailide ir stogdengiu, motina kepdavo pyragus klebono stalui. Statant naująją bažnyčią tėvas nukrito nuo pastolių ir mirė turėdamas 39 metus. Motina mirė sulaukusi 50 metų. Pasak senelio Mykolo, jo tėvai bažnyčioje meldėsi ir miestelyje bendraudavo lenkų kalba, namuose – tik lietuviškai. Jurzdiko žemės sklypas, kuriame buvo Vaičiūnų sodyba, turėjo bažnyčios privilegijų. Sukūręs šeimą (1909 m.) M.Vaičiūnas įsigijo žemės Aukštojo Balbieriškio kaime ir persikėlė ten, tačiau nuosavybę Jurzdike išlaikė iki sovietinės okupacijos 1940 m.

Kiekviename Lietuvos miestelyje, turėjusiame bažnyčią, šalia buvo jurisdika, populiariai vadinama jurzdiku. Baigiantis XVIII amžiui, Balbieriškio jurisdikoje gyveno keturi daržininkai: **Jurgis Bendoravičius, Jonas Aleksandravičius, Karolis Žukauskas** ir **Baltramiejus Vaičiūnas**. Per metus kiekvienas bažnyčiai turėjo atidirbti 20 dienų. Ant bažnyčios žemės gyvenantieji savo pirkiose **Andrius Zietcas, Antanas Zenkevičius** ir **Pranas Laukaitis** klebonui per metus privalėjo mokėti po 20 zlotų činšo.

Balbieriškio bažnyčios, nūnai valstybės archyvuose, išliko jurisdikoje gimusio Mykolo Vaičiūno šeimos įrašai apie svarbiausius gyvenimo momentus. Pats mano senelis Mykolas (1888 09 13 – 1968 09 29) turėjo tris seseris: Marijoną (1883 03 17 – 1885 03 03), Rozaliją (1885 08 14 – 1886 12 29), Petronėlę (1891 06 24 – ...) ir brolį Juozą. Mykolo tėvai, mano proseneliai, Balbieriškio bažnyčioje tuokėsi 1882 m. birželio 20 d. Motinos Marijonos (1863 02 10 – ...) tėvai – Rozalija Švirinaitė ir Motiejus Sinkevičius. Tėvas Silvestras (1858 12 31 – 1897 09 29) turėjo brolį Motiejų (1862 02 17 – ...) ir keturias seseris: Marijoną (1864 10 04 – ...), Marcijoną (1849 04 23 – ...), Petronėlę (1852 10 09 – ...) ir Ievą (1856 03 01 – ...). Silvestro tėvai, mano proproseneliai, Balbieriškio bažnyčioje tuokėsi 1848 m. kovo 5 d. Motinos Kotrynos (1825 – 1880 05 12) tėvai – Kotryna Verksnytė ir Kazimieras Adomas Kalinauskas. Tėvas Simonas Vaičiūnas (1825 10 06 – 1870 04 05) turėjo tris brolius: Antaną Povilą (1823 01 16 – ...), Julijoną (1832 01 08 – ...), Silvestrą (1829 06 20 – ...) ir keturias seseris: Magdaleną (1828 07 19 – ...), Liudviką (1838 05 27 – ...), Marijoną Petronėlę Kotryną (1820 08 26 – ...) ir Prancišką (1834 03 02 – ...).

Simono tėvai (mano proproproseneliai) Kotryna Levanauskaitė (1798–1847 10 27) ir Baltramiejus Vaičiūnas (1798 – 1848 04 08) Balbieriškio bažnyčioje tuokėsi 1819 m. spalio 26 d. Ties šiuo įrašu Vaičiūnų giminės šaknys ir baigiasi.

Bažnyčios jurisdika

Istorikas prof. **Edvardas Gudavičius** rašo, jog jurisdika, jurzdika – feodalizmo laikų

(Nukelta į 8 p.)

Ar ateityje muziejus netaps muziejine vertybe?

Remiantis paskutiniais Kultūros ministerijos duomenimis, 2018 metais Lietuvoje muziejų lankomumas buvo didžiausias per pastaruosius dešimt metų. Tiesa, bene daugiausia žmonių pritraukia tokios populiarios vietos, kaip Lietuvos Jūrų muziejus, Trakų istorijos muziejus, nacionaliniai muziejai. Todėl visuomenė vis dar aktyviai diskutuoja ne tik apie nacionalinės bet ir regioninės kultūros reikšmę modernėjančiame pasaulyje bei vietų, kuriose ji saugoma, svarbą šiuolaikinėms kartoms, kurių rankose ateityje atsidurs Lietuvos ir jos regionų tapatumas. Anot Prienų krašto muziejaus direktorės Lolitos BATUTIENĖS, nuomonė, jog muziejuose jaunimui nėra ką veikti, vis dar yra labai populiari, tačiau tai tėra mitas…

– Muziejus šiuolaikiniame pasaulyje. Kokia jo reikšmė?

– Muziejai šiuolaikinėje visuomenėje atlieka svarbų vaidmenį. Jie apibrėžia praeities ir dabarties, tradicijų ir naujovių santykį, padeda nustatyti tradicijų, tautos, paveldo, civilizacijos identiteto ribas. Juose telkiamos tradicijos, kanono, istorizmo, tautiškumo, elitinės kultūros vertybės. Muziejai yra vienas iš universaliausių instrumentų, kurie realizuoja esmines kultūros funkcijas – socializacijos, inkultūracijos, integracijos, kūrybinę, pažintinę, taip pat komunikacijos, informacijos, vertybinę ir t. t. Ypač didelę reikšmę jie turi provincijoje, kur pagrindinės kultūros institucijos yra muziejus, viešoji biblioteka ir kultūros centras.

– Jūsų nuomone, ar muziejų lankymas yra populiarus laisvalaikio praleidimo būdas šių dienų visuomenėje?

– Žmonės visuomet ieško būdų, kaip turiningai praleisti laisvalaikį, savišvietos vietų, o muziejus ir yra tokia erdvė. Lietuvos muziejuose pagausėjus edukacinių užsiėmimų, jaučiamas pagyvėjimas – lankosi ne tik mokytojai su moksleiviais, bet atvyksta ir grupės iš Trečiojo amžiaus universitetų. Ateina ir šeimos, nes suvokia, kad muziejus yra draugiška, jauki, aktuali vieta ne tik suaugusiems, bet ir vaikams.

Be jokios abejonės, muziejuose turi keistis komunikacijos forma su lankytojais. Labai svarbu, kad keistųsi jų požiūris į muziejų, kad jis būtų matomas, kaip atvira, visiems prieinama institucija, muziejai turėtų siekti tapti jaukesnėmis atsipalaidavimui, savišvietai skirtomis vietomis. Ir tai susiję ne tik su ekspozicijų modernizavimu, bet ir kitais, galbūt mažiau sureikšminamais ar pastebimais aspektais. Pavyzdžiui, lankytojams teikiamų paslaugų, muziejų komunikacijos kokybe. Visuomenei siūlyčiau laisvalaikį leisti ne prekybos centruose, o muziejuose.

– O kaip muziejus vertina jaunimas?

– Sunku atsakyti į šį klausimą. Geriausia į jį atsakytų patys jaunuoliai. Kalbėdama apie jaunimą Lietuvos muziejuose, galėčiau pasiremti Kultūros ministerijos atlikto tyrimo „Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis“ išvadomis ir rezultatais: „muziejuose, galerijose ar parodose dažniau lankosi jaunimas iki 29 m., asmenys su aukštuoju išsilavinimu, dirbantys aukštos kvalifikacijos darbus, disponuojantys didesnėmis pajamomis, taip pat – didmiesčių gyventojai.“ Mitai, kad jaunimas nesilanko muziejuose ir kad muziejai yra neįdomūs – dar labai gajūs. Visgi, kaip matote, statistika rodo, kad situacija yra kitokia.

Be jokios abejonės, dažniausiai jaunuoliai pirmą kartą muziejaus duris praveria čia lankydamiesi su savo klasės draugais. Dažnai tai būna mokytojo suplanuota ir inicijuota veikla. Nežinau, kodėl visuomenėje tai turi neigiamą atspalvį, tačiau manau, kad lankydamiesi muziejuose jaunuoliai šiais laikais turi puikią galimybę pažinti ir suprasti savo krašto tradicijas, kultūros laimėjimus bei istorijos pagrindus. Pamatyti tam tikrus eksponatus gyvai, o ne tik vadovėlių iliustracijose. Sakoma, kad „geriau vieną kartą pamatyti, nei šimtą kartų išgirsti“. Jaunas žmogus muziejuose gali sužinoti daug vertingos informacijos, kurią galima panaudoti ne tik pamokų metu. Muziejai plečia jaunimo pasaulėžiūrą.

– Kokiais būdais šiuo metu muziejai pritraukia jaunimą?

– Lietuvos muziejai siekia bendradarbiavimo su švietimo įstaigomis ir turi sukaupę ilgą bendradarbiavimo su mokyklomis patirtį. Pastaraisiais metais tas bendradarbiavimas darosi vis aktyvesnis.

Dar viena didžiulė muziejų veiklos sritis, pritraukianti jaunimą, yra muziejų edukacinės veiklos. Tradiciškai daugiausia muziejų edukacines programas skiria įvairaus amžiaus moksleiviams. Dažniausiai muziejai numato programas plačiai 1–12 klasių auditorijai, specialistai stengiasi dirbti, atsižvelgdami į skirtingoms vaikų ir jaunimo grupėms būdingas suvokimo galimybes, šiuolaikinę pedagogiką bei psichologiją. Kurdami programas, muziejai bendradarbiauja su istorijos, lietuvių kalbos, geografijos, technologijų mokytojais. Dailės ir muzikinio profilio muziejai turi ištikimų pagalbininkų – tam tikrų dalykų mokytojų.

Dar daugiau mokyklinio amžiaus lankytojų muziejai sulaukė, kai 2018 m. buvo pradėta įgyvendinti „Kultūros paso“ priemonė. Kultūros pasas yra Kultūros ministerijos kartu su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija įgyvendinama priemonė, leidžianti mokiniams kartu su klase ar grupėmis valstybės lėšomis lankytis įvairiausiuose kultūros ir meno renginiuose: spektakliuose, koncertuose, parodose, pažintiniuose ir edukaciniuose kultūros užsiėmimuose.

Jame taip pat galima rasti ir penkias Prienų krašto muziejaus edukacines programas, skirtas pristatyti seniesiems lietuvių amatams – audimui ir žvakių liejimui, supažindinti su „lino keliu iki staklių“, lietuviškos duonos kepimo tradicijomis ir papročiais, sudominti pasakų pasauliu.

– Kaip manote, kas dar galėtų paskatinti jaunimą daugiau domėtis istorija, lankyti įvairias ekspozicijas?

– Istorija pirmiausia reikia pradėti domėtis nuo šeimos, giminės, kaimo, miesto ir tik paskui visos Lietuvos ir pasaulio. Mes esame lankęsi Egipte, Tailande, išvažinėję visą Europą, o Šilavote ar Skriaudžiuose nesame buvę, savo krašto istorijos nežinome ir dažnai neturime poreikio žinoti. Tai – labiau vertybinis, tradicijos klausimas. Daugelis iš mūsų dar žinome apie savo senelius – jų vardus, gimimo datas, iš kur kilę ir t.t., o ką žinome apie savo prosenelius? Dažniausiai nieko arba labai mažai. Kai aš žinau savo protėvių istoriją, žinau tuos istorinius kontekstus, su kuriais jiems teko susidurti, nejučiomis pradedu domėtis ir tos vietovės, to krašto, tos šalies istorija, nes tai jau tampa ne „kažkokia kažkokio krašto“ ar šalies istorija, o mano, mano giminės istorija. Todėl manau, kad pradžia, skatinimas domėtis istorija turėtų gimti šeimoje. Vėliau mes augame, plečiasi mūsų akiratis, norime žinoti daugiau, taip atrandame knygas, muziejus, bibliotekas ir t.t.

Be galo džiaugiamės, kai muziejų lanko jaunos šeimos su vaikais, kai atvyksta darželinukai ir pradinių klasių moksleiviai. Taip formuojamas poreikis sužinoti, atrasti, pažinti. Muziejus suprantmas ne kaip kokia nors nuobodi vieta, o kaip įdomi laisvalaikio, žaidimų, atradimų, įdomių istorijų pasakojimo vieta.

Muziejininkai sprendžia labai sudėtingus uždavinius, nes dabartiniai vaikai (Z karta) savo informacinę elgseną suformavo internete, virtualioje erdvėje ir dabar bando ją

(Nukelta į 8 p.)

Politika

Įregistruota partija Nacionalinis susivienijimas

Kovo 7 dieną steigiamąjį suvažiavimą Vilniuje surengęs Nacionalinis susivienijimas Teisingumo ministerijos įregistruotas kaip politinė partija. Tai padaryta iki sueinant pusės metų terminui nuo artėjančių Seimo rinkimų, tad naujoji partija planuoja juose dalyvauti. Nacionalinio susivienijimo paraiška patvirtinta pirmuoju bandymu, pateikti dokumentai nebuvo grąžinti taisymui.

„Žinojome, kad Nacionalinio susivienijimo atsiradimas džiugins ne visus Lietuvos politinio lauko veikėjus, bet tikėjome Teisingumo ministerijos darbuotojų valstybiniu požiūriu ir gera valia. Šie lūkesčiai išsipildė. Dėkojame dokumentus tikrinusiems Teisingumo ministerijos specialistams, kurie sąžiningai ir kruopščiai atliko šį darbą nepaisant visų mūsų darbus apsunkinančio karantino. Šiandien kviečiu bendražygius bendram darbui dėl visiems savo piliečiams geresnės Lietuvos, kokią jau seniai turėjome sukurti“, – teigė naujosios partijos pirmininkas, Vilniaus universiteto profesorius Vytautas Radžvilas.

Registruojant partiją patvirtinti esminiai Nacionalinio susivienijimo steigiamojo suvažiavimo sprendimai: išrinktas pirmininkas prof. Vytautas Radžvilas, jo pavaduotojai filosofas dr. Kęstutis Dubnikas ir politologas Vytautas Sinica, atsakingasis sekretorius Arnas Simutis, valdybos ir tarybos, taip pat partijos veiklą kontroliuojančių komisijų nariai.

Tarp valdymo organų narių – žinomi šalies kultūros, mokslo ir nacionalinio išsivadavimo dalyviai Romas Gudaitis, Petras Plumpa, Romas Pakalnis, signatarai Irena Andrukaitienė ir Algimantas Sėjūnas, profesoriai Rasa Čepaitienė, Vytautas Dubnikas, Kęstutis Jarašiūnas, Jūratė Laučiūtė, Jonas Vaičenonis, gausus būrys akademinio ir pilietiško jaunimo, visapusiškai pasiruošusio aktyviai įsitraukti į valstybės kuriamąjį darbą ir įnešti svarų indėlį į jos atsinaujinimą bei stiprinimą.

Partija pradėjo veiklą priimdama tris rezoliucijas. Pirmąja reikalaujama atšaukti globalios Lietuvos strategiją „Lietuva 2030“, kuri tik skatina emigraciją ir tautos išnykimą. Vietoje jos reikalaujama priimti naują strateginį dokumentą, kurio tikslas būtų lietuvių tautos išlikimas savo nepriklausomoje valstybėje.

Kita rezoliucija buvo reikalaujama reformuoti LRT, įtvirtinti žodžio laisvės, nešališkumo ir objektyvumo principus, atsisakyti faktinės savicenzūros ir „teisingų“ pašnekovų atrankos LRT eteryje.

Galiausiai trečioji rezoliucija kvietė „užtikrinti visos turimos patikimos informacijos apie prisipažinusius ir neprisipažinusius KGB bendradarbius paviešinimą“ bei „sukurti proporcingumo ir protingumo principus atitinkantį Komunistų partijos ir sovietinių saugumo struktūrų pareigūnų liustracijos modelį, parengti ir priimti jį atitinkančius įstatymus.“

SLĖGIA KREDITAI AR PRITRŪKAI PINIGŲ? Tiesiame Jums pagalbos ranką! Akimirksniu palengvinsime Jūsų naštą. PASKOLOS nuo 100 iki 5000 eurų, nuo 2 iki 48 mėnesių. REFINANSAVIMAS nuo 500 iki 7000 eurų, nuo 6 iki 48 mėnesių. Konkurencingai itin mažos palūkanos rinkoje. Be užstato, be užslėptų sutarties sudarymo mokesčių. Kreiptis tel. 8 601 50 935. Tarpininkas Ričiardas. Individualios veiklos pažyma Nr. 621263.

Amžinąjį atilsį...

Liūdime dėl buvusios bendradarbės Genovaitės ŠIUGŽDINIENĖS mirties ir nuoširdžiai užjaučiame velionės šeimą ir artimuosius.

Birštono vartotojų kooperatyvo darbuotojai

Skaudžią netekties valandą liūdime dėl Klemenso BALAIKOS mirties ir nuoširdžiai užjaučiame velionio žmoną ir artimuosius.

Prienų miesto Statybininkų gatvės 19 namo gyventojai

Mirtis – tai slenkstis, bet ne pabaiga, / Brangiausi žmonės eina ir palieka...
Tačiau nuo jų nusidriekia šviesa, / Ir atminty gyvi išlieka.

Nuoširdžiai užjaučiame AB Birštono sanatorijos „Versmė“ darbuotoją Laimutę SMAILIENĘ dėl mylimos mamytės mirties.

AB Birštono sanatorijos „Versmė“ kolektyvas

Prienų rajono savivaldybės informacija

Atidėta traktorių, savaeigių mašinų, traktorinių priekabų techninė apžiūra

Informuojame, kad 2020 metų kovo–rugsėjo mėnesiais turėjusios vykti traktorių, savaeigių mašinų, traktorinių priekabų valstybinės techninės apžiūros visose Prienų r. savivaldybės administracijos seniūnijose – atidėtos iki karantino pabaigos.

Pasak Žemės ūkio ministerijos, traktoriams, kuriems yra pasibaigusi arba pasibaigia techninė apžiūra po 2020 metų kovo 14 dienos, techninės apžiūros galiojimo laikas pratęsiamas laikotarpiui, kol Lietuvoje galios karantino režimas, ir 2 mėnesius po jo.

Kai bus oficialiai paskelbta karantino pabaiga, informuosime, kada savivaldybėje vėl bus atliekama techninė apžiūra.

Dėl detalesnės informacijos apie techninės apžiūros vykdymą kreiptis į Žemės ūkio skyriaus vyr. specialistą Alvidą Rinkevičių tel. 8 615 34 136.

Vieni verslininkai įžvelgia naujas galimybes, kiti – priversti laukti

(Atkelta iš 5 p.)

Kol sulauks paramos, bando kapstytis patys

UAB „Kauteksa“, valdančios Birštono viešbutį „Audenis“, direktorius **Žydrūnas Kazlauskas** pripažįsta, kad, Vyriausybės potvarkiu priverstinai sustabdžius maitinimo, vėliau – apgyvendinimo įmonių veiklą, jų padėtis tapo nepavydėtina. Tuo metu, kai maisto produktų gamybos įmonės, prekybos centrai didina pardavimų apimtis, įdarbina naujus darbuotojus, organizuoja elektroninę ir išvežiojamąją prekybą, jo atstovaujamas sektorius neturi didelio pasirinkimo.

– Išlygų nėra, nebent savo viešbutyje galėtume apgyvendinti izoliuotis turinčius asmenis. Maitinimo paslaugų kol kas nenutraukėme, gaminame maistą išsinešimui, jį išvežiojame ir patys, tačiau, tiesą sakant, tai laikina veikla, nes Birštone šioms paslaugoms didelio poreikio nėra, – Ž.Kazlauskas pastebi, kad dauguma kurorto gyventojų yra vyresnio amžiaus, jie įpratę maisto produktus pirktis patys ir gaminti namuose.

– Ieškom galimybių plėsti pardavimus į kitas teritorijas, surandam naujų užsakovų. Pavyzdžiui, kai kurie žmonės mūsų įmonėje užsako maistą savo tėvams. Laikas parodys. Vienareikšmiai tikimės, kad karantino apribojimai ilgai netruks. Todėl darbuotojų neatleidome, deklaravome prastovas ir su valstybės parama bei savo jėgomis ketiname išsilaikyti… – viliasi Žydrūnas Kazlauskas.

Pašnekovo teigimu, valstybės paramos verslui priemonėms yra skirta pakankamai didelė 5 mlrd. eurų suma, ji nuteikia optimistiškai, kol girdi politikus tai afišuojant televizijoje.

– Viešumoje girdime labai daug interpretacijų šiuo klausimu, kam ir kokia turėtų būti skiriama valstybės parama. Bet pakanka paskambinti į INVEGĄ, norint pasikonsultuoti dėl pagalbos verslui priemonių – palūkanų kompensavimo, sąskaitų kreditavimo ar kredito garantijų – įstaigos telefonu niekas neatsiliepia, į laiškus neatsako. Užimtumo tarnyboje, „Sodroje“ atsakymų į savo klausimus negausi – tave informuoja, kad sprendimai dar nepriimti. Tad ką daryti įmonėms, kurios jau ketvirtą savaitę sustabdžiusios savo veiklą, ir joms būtiniausiai reikia aiškumo dėl ateities, nes trūksta lėšų verslo gyvybingumui išlaikyti, – savo nusivylimą atvirai išsakė bendrovės direktorius.

Likusios be nuolatinių pajamų

Apsidrausdama nuo įvairių vertinimų, vieno iš daugybės Prienuose veikiančio grožio salono savininkė panoro būti neįvardinta, tačiau sutiko pasidalinti, dėl ko jai neramu.

Pasak kirpėja dirbančios moters, grožio paslaugų verslo atstovai ir Lietuvoje, ir pasaulyje nuo koronakrizės nukentėjo bene labiausiai.

– Su klientais dirbame tiesiogiai, todėl, uždarius kirpyklas ir grožio salonus, likome be nuolatinių pajamų. Aš ir mano įmonėje pagal individualius verslo liudijimus dirbančios kirpėjos, manikiūrininkė, sėdime namuose ir laukiame, kada verslo apribojimai bus atšaukti. Pajamų negaunu, o turiu susimokėti komunalinius ir kitus mokesčius, nemažai lėšų įdėjau į salono įrengimą, vis dar atidavinėju skolas. Mano darbuotojos taip pat negali užsidirbti pragyvenimui, nes tai ne tokia verslo sritis, kurioje iš savo rankų darbo gali sukaupti rezervą juodai dienai. Be to, paslaugų kainos Prienuose yra daug mažesnės nei didmiesčiuose, – kalbėjo pašnekovė, pridurdama, kad laukia smulkioms verslo įmonėms žadėtos finansinės valstybės paramos, kuri bent iš dalies kompensuotų praradimus.

Grožio srityje dirbanti moteris įžvelgė dar vieną grėsmę savo verslui:

– Šiuo metu savo nuolatines klientes konsultuojame telefonu, kaip teisingai nusidažyti plaukus, tad gali būti, kad išmokusios tai daryti pačios, į saloną jos nesugrįš. Kita vertus, jas gali nuvilioti namuose pigesnėmis kainomis dirbančios „namudininkės“, kurioms nereikia išlaikyti patalpų, mokėti nuomos mokesčio, kurių netikrina visuomenės sveikatos specialistai…

Todėl smulkioji verslininkė svarsto, jog būtų laikas pamažu pradėti gaivinti paslaugų sektoriaus darbą, pradedant nuo mažesnių veiklos apimčių.

– Užtikrinu, kad ir mes pačios, ir mūsų klientai yra suinteresuoti laikytis visų saugumo reikalavimų. Todėl vienu metu salone esančių klientų skaičių galime apriboti iki minimumo, daryti pertraukas tarp apsilankymų patalpų vėdinimui ir dezinfekcijai. Tai būtų jau šioks toks judesys nežinomybėje,“ – savo nuomonę išsakė grožio salono savininkė.

Dalė Lazauskienė

„Tele2“ sprendimai verslui: specialūs paslaugų paketai karantino laikotarpiu

Reaguodama į šalyje paskelbtą karantiną ir siekdama padėti verslo klientams susidoroti su iškilusiais iššūkiais, mobiliojo ryšio bendrovė „Tele2“ paruošė ypatingus išmanių sprendimų pasiūlymus.

„Suprantame, kad šis laikotarpis verslams yra itin sudėtingas. Norime padėti, todėl siūlome sprendimus, kad visi jūsų verslo procesai ir toliau vyktų sklandžiai net ir dirbant nuotoliniu būdu“, – sakė **Petras Masiulis**, „Tele2“ generalinis direktorius.

„Tele2“ verslo klientai specialius pasiūlymus su nuolaidomis išsirinkti ir jais pasinaudoti gali jau dabar.

Daugiau apie pasiūlymus ir sprendimus verslui sužinosite apsilankę internetinėje svetainėje *https://tele2.lt/verslui/akcijos-verslui/verslas-karantino-metu*, paskambinę bendra verslo linija 1885 arba susisiekę su savo asmeniniu „Tele2“ verslo vadybininku.

„Išmanus skambučių valdymas“ – efektyviam darbui su klientais

Naudojantis „Tele2“ sprendimu „Išmanus skambučių valdymas“ darbuotojai bus visuomet pasiekiami klientams, o tai – ypatingai svarbu karantino metu. Šio sprendimo pagalba įmonės gali paprastai ir efektyviai valdyti įmonės skambučius be jokios papildomos įrangos ir diegimo mokesčio.

„Išmanus skambučių valdymas“ leidžia operatyviai nukreipti tuo metu nepasiekiamo darbuotojo skambučius į jo dirbančio kolegos telefono numerį. Tai galima padaryti su fiksuoto įmonės numerio skambučiais ir su mobiliaisiais darbuotojų telefonais.

Užsisakę „Tele2“ sprendimą verslui galėsite savitarnoje patikrinti visus praleistus skambučius, užsakyti automatinius garso pranešimus klientams arba įjungti išmanųjį autoatsakiklį, kuris gali atstoti biuro administratorę.

Iki pat oficialios karantino pabaigos (kada ji bus paskelbta) „Išmanaus skambučių valdymo“ planams bus taikomos ypatingai žemos kainos.

Plano „Mobili stotelė Start“ kaina vienam numeriui vos 1 Eur/mėn. (kaina be nuolaidos – 2,5 Eur/mėn.), plano „Mobili stotelė“ kaina vienam numeriui tik 2 Eur/mėn. (kaina be nuolaidos – 4 Eur/mėn.), o „Mobili stotelė PRO“ vienam numeriui kainuos vos 2,5 Eur/mėn. (kaina be nuolaidos – 4,50 Eur/mėn.).

„SMS Verslui“: įrankis masinei ir personalizuotai komunikacijai

Verslams, kurie turi poreikį masiškai informuoti savo klientus apie pokyčius, rekomenduojame išmėginti „SMS Verslui“ paslaugą.

Paslauga leis akimirksniu pasiekti visą savo kontaktų (klientų ar darbuotojų) bazę vieno mygtuko paspaudimu. „SMS Verslui“ gali būti naudojamas ir rinkodaros tikslais (skatinti klientus lankytis internetinėje parduotuvėje), ir siųsti asmeninius SMS (atšaukti suplanuotus vizitus, kur vienu siuntimu būtų išsiunčiamas SMS su skirtingais kintamaisiais tekste kiekvienam atskiram gavėjui).

„SMS Verslui“ paslaugai iki oficialios karantino pabaigos (kada ji bus paskelbta) taikomos specialios kainos: viena trumpoji žinutė kainuoja vos 0,01 Eur (kaina be nuolaidos – 0,016 Eur).

Verslui namuose – „Tele2 Laisvas internetas“

Sklandžiam darbui iš namų šiuo metu taikomos ypatingos nuolaidos 50 GB, 100 GB ir neriboto „Tele2 Laisvo interneto“ duomenų planams.

Iki oficialios karantino pabaigos užsisakę „Tele2 Laisvą internetą“ su 50 GB duomenų paketu ir pasirašius 12 mėn. arba 24 mėn. sutartį, mokėsite tik 3,31 Eur/mėn. (kaina be nuolaidos – 12,40 Eur/mėn.). Planas su 100 GB duomenų paketu, pasirašius 12 mėn. arba 24 mėn. sutartį, kainuos 6,90 Eur/mėn. (kaina be nuolaidos – 15,70 Eur). Neribotų duomenų paketo planas, pasirašius 12 mėn. arba 24 mėn. sutartį, kainuos vos 10,90 Eur/mėn. (kaina be nuolaidos – 19,83 Eur/mėn.). Įsigiję šį neribotų duomenų planą papildomai dovanų gausite 25 GB duomenų planą vos už 1 Eur/mėn.

PERKA

Nekilnojamasis turtas

Brangiai perku mišką, gali būti su bendrasavininkais, sutvarkau dokumentus. Tel. 8 644 55 355.

Gyvuliai, gyvūnai

Įmonė **brangiai perka** galvijus, atsiskaito iš karto. Išsivežame. **Tel.: 8 686 54 826, 8 684 40 534.**

BRANGIAI PERKA
veršelius ir didelius mėsinius galvijus.
Tel. (8 634) 23551.

UAB „GALVIJŲ EKSPORTAS“ – įvairius pienu girdomus buliukus ir telyčaites, taip pat „Belgus“. Moka 6 ir 21 proc. PVM. Sveria el. svarstyklėmis. Pasiima patys. Tel. 8 612 34 503.

Įmonė tiesiogiai **perka** galvijus aukščiausiomis ŽŪKB „Krekenavos mėsa“ kainomis. **Tel. 8 613 79 515.**

KREKENAVOS AB „Krekenavos agrofirma“
PERKA GALVIJUS
KARVES, TELYČIAS, BULIUS
PAGAL SKERDENAS ARBA GYVĄ SVORĮ. SVERIA, MOKA IŠ KARTO, PAIMA PATYS.
Tel.: 8 614 93 124

A. Bagdono Į **brangiai perka** veršelius ir telyčaites auginimui. Moka 6 - 21 proc. PVM. Sveria elektroninėmis svarstyklėmis. Pasiima patys. **Tel.: (8 319) 69 541, 8 699 93 682.**

Brangiai perka avis ir veršelius. Tel. 8 687 83 053.

agaras
PERKA
KARVES, BULIUS, TELYČIAS
pagal skerdeną ir gyvą svorį (brangiai mėsinius). Atsiskaito iš karto.
NEMOKAMAS tel. 8 800 08 801, tel.: 8 612 34 482, 8 658 00 273.

PARDUODA

Kietas kuras

Parduoda malkas: skaldytas, kaladėlėmis ir nepjautas 3 metrų ilgio. Pjauna statybinę medieną pagal kliento išmatavimus. Pristato. **Tel.: 8 614 98 516, 8 699 48 191.**

Parduoda DURPIŲ BRIKETUS, malkas, supjautas kaladėlėmis, rąstukais. Skubiai, nemokamai pristato jums patogiu laiku. **Tel. 8 672 51 171.**

Parduodame įvairias malkas. Skaldytos, kaladėlėmis, rąsteliais. Tel. 8 614 97 744.

Įvairios prekės

Parduodame amonio salietrą, azofoską, sulfatą. Pristatome, išrašome sąskaitas. **Tel. 8 605 49 513.**

Ūkininkas parduoda grūdus, pašarus, maistines ir sėklines bulves, žolių sėklas. **Tel. 8 685 60 452.**

Parduoda įvairių veislių vaismedžių sodinukus. Sodinukai su augalo pasais. **Tel. 8 674 37 179.**

Gyvuliai, gyvūnai

Ūkininkas **parduoda** paaugintas mėsines vištaites. **Tel. 8 686 79 659.**

PARDUODAMOS MALKOS
Kietųjų arba minkštųjų lapuočių – paruoštos arba dvimetriais. Miškininko kokybės kontrolė ir atvežimas. Perkant daugiau – mokate mažiau. Senjorams – papildoma nuolaida.
Tel. 8 621 24 644

Parduoda 600 kv. m pastatą Prienų centre, netoli autobusų stoties. Pastatas – naujos statybos, su daline apdaila, tinka įsirengti ir gyvenamas, ir komercines patalpas. Gera vieta ir kokybiškai pastatytas pastatas. Kaina – 85000 Eur. **Tel. 8 627 51 671.**

PASLAUGOS

Liejame pamatus, betonuojame. Montuojame gipso kartoną, glaistome, dažome, kalame dailylentes, dedame visų tipų grindis, klojame plyteles, atliekame santechnikos darbus, elektros instaliacijos darbai, klojame trinkeles, lankstome skardas. **Tel. 8 600 96 399.**

VISI SANTECHNIKOS DARBAI: šildymo, vandentiekio, kanalizacijos, katilinių įrengimo. Komplektuojame kokybiškas santechnikos medžiagas su nuolaidomis. **Tel. 8 640 39 204.**

Šlifuojame, dedame ir **lakuojame** parketą, dengiame stogus, skardiname, lankstome, šiltiname ir dažome namų fasadus. Kasame pamatus, mūrijame, tinkuojame, betonuojame, montuojame tvoras, langus, duris, atliekame langų apdailą, griovimo darbus. Statome karkasinius namus. **Tel. 8 620 85350.**

Priduodame namus, sodus ir juos įregistruojame. Tel. +370 699 17 423.

DURYS – PER 3 DIENAS!
GAMINU DURIS – ypatingai šiltas, saugias nuosaviems namams, ūkiniams pastatams ir rūsiams. Dirbu ir žiemą. **Tel.: 8 653 93 193, 8 658 80 544.**

Kaminų įdėklai: gaminimas, montavimas. Kaminų valymas. **Tel. 8 645 87 304.**

Nebrangiai atvežame sijotą kokybišką juodžemį. Vežamas kiekis – nuo 6 iki 10 kub.m. **Tel. 8 645 64 788.**

Remontuoju koklinius pečius, **klijuoju** kokybiškai plyteles ir remontuoju vonias. **Tel. 8 664 12 073.**

Automatinių skalbimo mašinų, el. viryklių, indaplovių remontas, prijungimas. Atvykstame į namus. Dirbame ir savaitgaliais, suteikiame garantiją. Tel. 8 645 04 370.

Kultūros kryžkelė

Projektą remia
SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS

Ar ateityje muziejus netaps muziejine vertybe?

(Atkelta iš 6 p.)

perkelti į realybę. Tad jiems reikia kurti tokius muziejinius produktus, kurie savo logika būtų panašūs į interaktyvią virtualią erdvę. Būtent dėl to moderniuose muziejuose ir rasite interaktyvius portalus, viktorinas ir įvairius aktyvius žaidimus, kurie skatina atrasti, pažinti, suprasti.

– O kaip vertinate tai, jog pastaraisiais metais vis daugiau įvairių muziejų ekspozicijų keliasi į virtualią erdvę?

– Kai kalbame apie muziejų, visų pirma turime omeny konkrečią įstaigą realiame (ne virtualiame) pasaulyje, kuri kaupia, saugo ir komunikuoja tikrą paveldą. Skaitmeninis formatas, virtuali erdvė, komunikacija internete – tik viena iš priemonių, padedančių muziejui atlikti savo misiją. Yra manančių, kad muziejus internete neturėtų visiškai atsiskleisti, nes esą žmonės nebenorės eiti į tikrą muziejų. Šis požiūris ateina iš senų laikų, kai į muziejų buvo einama pamatyti to, ko niekada nesi matęs. Bet šiais laikais pamatytas skaitmeninis atvaizdas veikia atvirkščiai – paskatina apsilankyti tikrame muziejuje.

Manau, kad jau dabar gyvename virtualioje erdvėje esančių objektų jūroje. Kaip pavyzdį norėčiau paminėti „Europeaną“. Tai viena iš didžiausių pasaulyje bibliotekų, susijusių su kultūra ir istorija. Jos mastai yra net ne įspūdingi, o epiški – čia rasite informacijos apie 23 milijonus objektų iš 2200 Europos institucijų, įsikūrusių 33 šalyse.

2015 metais „Europeanoje“ buvo daugiau kaip 52 milijonai objektų, tačiau tik kiek mažiau nei 1/8 jų buvo bent kartą peržiūrėta. Vidutiniškai lankytojas „Europeanoje“ užtrunka iki 1,5 minutės, o pagal populiarumą svetainė yra apytiksliai 70 000 vietoje pasaulyje (palyginimui galime pasakyti, kad, pavyzdžiui, Vilniaus universiteto svetainė yra populiaresnė už „Europeaną“ net 20 000 pozicijų). Vadinasi, kūrėjai investavo milijonus eurų, sukūrė pasaulinį portalą ir turi konstatuoti, kad jų virtualia ekspozicija naudojasi labai nedidelė europiečių dalis... Taigi, jei tikrame ar virtualiame muziejuje eksponuosime tik daiktus, bus kaip „Europeanai“. Muziejuose pasakojamos istorijos žmogų sudomina ir įtraukia daug labiau. Juk tikra žmogaus istorija yra paveikesnė už įspūdingiausią statistiką.

– Galbūt ekspozicijos internete yra vienas iš būdų pritraukti jaunąją kartą?

– Visiškai sutinku, tai yra vienas iš būdų pritraukti jaunuolius susipažinti su muziejuose saugomais eksponatais.

– Na, o kuo unikalus Prienų krašto muziejus?

– 2019 m. vasario 22 dieną, prieš metus, Prienų krašto muziejuje buvo atidarytos naujos ekspozicijos „Aukšto skrydžio žmonės“. Aštuonios naujos ekspozicijos: „Pšemeneckių namo istorija“, „Akiplėša“ (skirta kun. J. Zdebskiui), „Atviras muziejininko kabinetas“, „Miesto istorija“, „Literatūriniai Prienai“, „Krašto šviesuoliai“, „Sklandytuvų istorija“, „Išėjo broliai“ yra skirtos susipažinti su Prienų krašto istorija, kultūra, žymiais žmonėmis.

Ekspozicijos atnaujintos, įgyvendinus projektą „Prienų krašto muziejaus modernizavimas“. Projektą finansavo Europos regioninės plėtros fondas ir Prienų rajono savivaldybė, įgyvendino UAB „TerraMedia“. Kalbėdama apie šį projektą, pabrėžiu, kad muziejus pakeitė veidą, bet savo dvasios neprarado.

Kurdami atnaujinamo muziejaus koncepciją ir atsižvelgdami į muziejuje saugomus rinkinius, daugiausia eksponatų saugome dokumentų, fotografijų ir spaudos rinkiniuose, galvojome, kaip pateikti turimus eksponatus įdomiai, patraukliai, kas yra svarbiausia, kuo garsus mūsų kraštas, kuo galime didžiuotis, kaip išsiskirti šiandieniame moderniame, skubančiame ir nuolat besikeičiančiame pasaulyje. Supratome, kad svarbiausia yra žmonės. Žmogus kuria istoriją, įvykius, nuo žmogaus veiklos, jo poelgių, siekių priklauso, kokioje aplinkoje gyvename, ką sukuriame, kokia atmosfera vyrauja visuomenėje ir aplinkoje. Todėl ekspozicijų koncepciją pavadinome „Aukšto skrydžio žmonės“. Daug žinomų, gabių Lietuvos žmonių yra kilę iš Prienų krašto, jame gyvenę ar dirbę. Daugelio jų darbai rodo, kad šie žmonės mokėjo/moka žvelgti aukščiau, plačiau, neapsiriboti nūdienos problemomis. Todėl papasakojame apie žmones, kurie iš mūsų krašto išskrido į platųjį pasaulį, tačiau didžioji jų dauguma visada mylėjo ir tebemyli savo gimtąjį kraštą.

Vienas iš pagrindinių muziejaus atnaujinimo tikslų – pritraukti kuo daugiau jaunųjų lankytojų, todėl stengtasi kurti pasakojimus, pagrįstus emocijomis. Visa tai ekspozicijose atsispindi, perteikus įvairius garsus, didelėmis

nuotraukomis, vaizdine medžiaga, trumpais tekstais, viktorinomis, galimybe spėlioti, pasiklausyti muzikos, įgarsintų knygų ištraukų ir pan.

Manome, kad pagrindinį tikslą pavyko įgyvendinti. Muziejus gyvas, yra kur pasižvalgyti, sužinoti, ką veikti ir mažam, ir dideliam. Visko neišpasakosi... Į muziejų reikia ateiti. Kas domisi savo kraštu, muziejuje ras viską – nuo istorijos pradžios iki šių dienų.

– Prienų muziejus taip pat prisitaiko prie modernėjančio gyvenimo, koks yra interaktyvių parodų tikslas?

– Interaktyvi paroda nebūtinai turi būti virtualioje erdvėje. Jų tikslas – sudominti lankytoją, pristatyti jam istoriją. Ir, žinoma, tikimės, kad, peržiūrėjęs virtualią parodą, lankytojas susidomės ir apsilankys muziejuje. Virtualios parodos yra prieinamos dideliam visuomenės ratui, vis tik jos niekada neatstos įprastų parodų. O virtuali paroda gali perteikti tik informaciją. Bet kuriuo atveju tai bus tik kūrinio/eksponato skaitmeninė kopija. Visgi virtualios parodos labai parankios tiems, kas dėl didelio nuotolio, sveikatos sutrikimų, finansinių problemų ir kitų priežasčių negali apsilankyti stacionariose parodose.

– Lietuvoje paskelbus karantiną, nemaža dalis muziejų kviečia aplankyti ekspozicijas internete, ar Prienų muziejus turi virtualių parodų?

– Paskutiniuosius metus muziejus pagrindinį dėmesį skyrė naujų ekspozicijų kūrimui ir įrengimui. Na, o pirmieji metai, po ekspozicijų atvėrimo lankytojui, buvo jų testavimo metai, stebėjome lankytojus, siekėme suprasti, kas jiems patinka, o kuriuos sprendimus reikės tobulinti, labiau pritaikyti žmonių poreikiams. Taip gimė idėja sukurti muziejuje „Virtualų gidą“. Kol kas šios idėjos įgyvendinti dar nepavyko, tačiau rudenį teiksime projekto paraišką ir tikime, kad artimiausiu metu muziejus turės galimybę savo lankytojus supažindinti su muziejaus ekspozicijomis virtualiai. Muziejaus svetainėje galima aplankyti dvi virtualias parodas – „Lietuvos Kunigaikštienės Birutės pulko, nuo 1926 m. dislokuoto Alytuje, ulono, kraštiečio Stasio Vaicekausko (1915–1998) istorija“ bei parodą, skirtą kraštiečių žydų atminimui. Rubrikoje „Kraštiečiai“ galima rasti informaciją apie 100 iškiliausių Prienų krašto asmenybių.

– Kaip manote, ar ekspozicijų perkėlimas į virtualią erdvę nepaskatins žmonių rečiau atverti muziejų duris, ar nenutiks taip, kad pats muziejus taps muziejine vertybe?

– Mano nuomone, muziejai niekuomet nepasens ir neišnyks, jeigu mokės ir sugebės atrasti ryšį su savo lankytojų auditorija. Norėčiau pabrėžti, kad muziejaus vertė, reikšmė ir aktualumas priklauso nuo institucijos santykio su lankytojais. Manau, kad muziejus turi užsiimti savirefleksija – ar tai, ką daro muziejus, yra aktualu ir naudinga, daugiau bendrauti su savo auditorija – ko ji reikalauja, kokie jos poreikiai? Tarnavimas visuomenei turėtų būti pagrindinis bet kokios kultūros institucijos tikslas. Pavyzdžiui, tarptautinės muziejų tarybos (ICOM) nuostatuose muziejus yra apibrėžiamas kaip nesiekianti pelno, nuolat tarnaujanti visuomenei ir jos tobulėjimui, atvira publikai institucija, kuri įsigyja, konservuoja, tyrinėja, komunikuoja ir eksponuoja žmonijos ir ją supančios aplinkos materialųjį ir nematerialųjį paveldą švietimo, studijų ir malonumo tikslais.

Rimantė Jančauskaitė

Istorija apie gyvenimus šalia bažnyčios (I)

(Atkelta iš 6 p.)

miesto žemių arba paties miesto dalis, priklausanti ne magistratui, o kuriam nors feodaliniam savininkui, dažniausiai bažnytiniam. Lietuvoje jurisdikų atsirado XVI amžiuje, galutinai įsigalėjus luominei bajorų žemėvaldai. Jurisdikoms teisinį pagrindą sudarė žemės feodalinės nuosavybės imunitetas.

Kas gyveno feodalo žemėje, turėjo tapti jurisdikos savininko valdiniu, nebuvo laikomas miesto piliečiu. Vilniuje XVI–XVII a. jurisdikų turėjo didžiojo kunigaikščio pilininkas (vadinamasis horodničius), vyskupas, kapitula, stačiatikių metropolitas, vienuolynai. Jos susidarė, kai 1387 m. Lietuvos didysis kunigaikštis Jogaila stambiesiems bajorams (pvz., Goštautams) ir Vilniaus vyskupui privilegijomis dovanojo sklypų. XVI–XVIII a. didžiausios jurisdikos buvo Radvilų, Sapiegų, Chodkevičių, Pacų, 1579 m. atsirado Vilniaus akademijos jurisdika. Mažesniuose miestuose jurisdikas turėjo klebonai. Plečiantis miestams jurisdikų daugėjo (Vilniuje ir Kaune – didikų ir vienuolynų, Vilniuje ir Gardine – žydų bendruomenių, Trakuose – karaimų bendruomenės). Jurisdikos skaldė miestus į atskiras ūkines, administracines ir teismines dalis, trukdė jiems plėstis ir klostytis juose kapitalistiniams santykiams. 1791 m. Abiejų Tautų Respublikos Seimo įstatymas numatė panaikinti jurisdikas, bet jį įvykdyti sutrukdė valstybės padalijimai. Jurisdikos išnyko, kai Lietuvą 1795 m. užėmė Rusija ir įvedė rusiškus miestų įstatymus.

Žemės renta

Balbieriškio jurisdikos gyventojai, tarnavę bažnyčiai, skyrėsi savo prievolių pobūdžiu: vieni atliko darbus, kiti mokėjo činšą. Enciklopedija pateikia išaiškinimą, jog činšas – feodalinių ir vėlesnių laikų Europos žemės renta, baudžiauninkų ir laisvųjų žmonių, žemės naudotojų arba laikytojų mokama senjorui, vėliau – žemės savininkui pinigais arba natūra. Jų santykius reguliavo činšo teisė.

Šalyse, kuriose nuo XVI a. stiprėjo baudžiava (Vokietija, Lenkija, Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė), činšą daugiausia mokėjo baudžiauninkai. Lietuvoje pirmosios žinios apie činšą yra iš XIV a. pirmosios pusės. Činšas plito plėtojantis prekiniams piniginiams santykiams, žemvaldžiams siekiant gauti kuo daugiau pajamų.

Jurisdikoje gimęs M. Vaičiūnas.

Pagal 1529 m. Lietuvos didžiojo kunigaikščio nuostatus, kai kuriems valstiečiams nustatytas vienos kapos lietuviškų grašių (tiek kainavo 2 karvės) metinis činšas. Per XVI a. antrosios pusės Valakų reformą panaikinus valstiečių žemės nuosavybės liekanas, činšas galutinai virto pinigine duokle. Činšo teise naudojosi miestelių gyventojai, činšas buvo renkamas iš malūnų, – degtinės varyklų, alaus daryklų, smuklių (karčemų), upių keltų pajamų. Činšą mokėjo smulkieji bajorai, kurie gyveno stambiųjų žemvaldžių valdose.

Mokesčio dydis priklausė nuo žemės ploto, atodirbio rentos dydžio, žemės kokybės, valstiečių ūkių pajėgumo bei našumo, gamtinių sąlygų.

Lietuvoje 1861 m. naikinant baudžiavą susidarė činšininkų, valstiečių, pagal sutartis nuomojusių žemę, grupė. Dalis jų, sudarę terminuotas sutartis, gavo teisę žemę išsipirkti. 1864–1866 m. Užnemunėje, 1886 m. kituose Lietuvos kaimuose, o 1926 m. ir miestuose bei miesteliuose nustojus galioti činšo teisei, nebeliko ir činšo.

Vienintelis šimtametis jurisdikos namelis sulaukė šių dienų.

Gyvenimas

REDAKCIJOS ADRESAS:
Kauno g. 19 A, LT - 59147 Prienai.
El.paštas: info@gyvenimas.info

Leidžia UAB „GYVENIMAS“ (SL 066).
Laikraštis įkurtas 1946 m. gruodžio 7 d.

Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė

Internete skaitykite: www.gyvenimas.info, www.facebook.com/laikrastisgyvenimas

Redakcija: **Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė** - VERSLAS, ŽEMĖS ŪKIS (60523, ramute@gyvenimas.info); SOCIALINĖS PROBLEMOS, ŠVIETIMAS, MEDICINA, TEISĖSAUGA, PASLAUGOS: **Dalė Lazauskienė, redaktorės pavaduotoja** (60014, dale@gyvenimas.info); APLINKOSAUGA, NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS, KULTŪRA, SPORTAS: **Rimantė Jančauskaitė, apžvalgininkė** (60012, rimante@gyvenimas.info); KOREKTŪRA: **Ona Ališauskienė** (60015); BUHALTERIJA, SKELBIMAI: **Ona Lodienė, Zina Lankevičienė** (tel./faksas 60012, zina@gyvenimas.info); kompiuterininkai (maketas@gyvenimas.info). Mob. tel. 8 605 19 327.

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su laiškų autorių nuomonėmis. Už skelbimų turinį neatsakome.

**Laikraštis išeina trečiadieniais ir šeštadieniais.
Ofsetinė spauda. Apimtis - 2 spaudos lankai.
Indeksas 67283. Tiražas – 1750 egz.
Rinko, maketavo UAB „Gyvenimas“.**

Spaudė UAB „Alytaus spaustuvė“, Seirijų g. 17, tel. (8 ~ 315) 73786.

ALYTAUS SPAUSTUVĖ